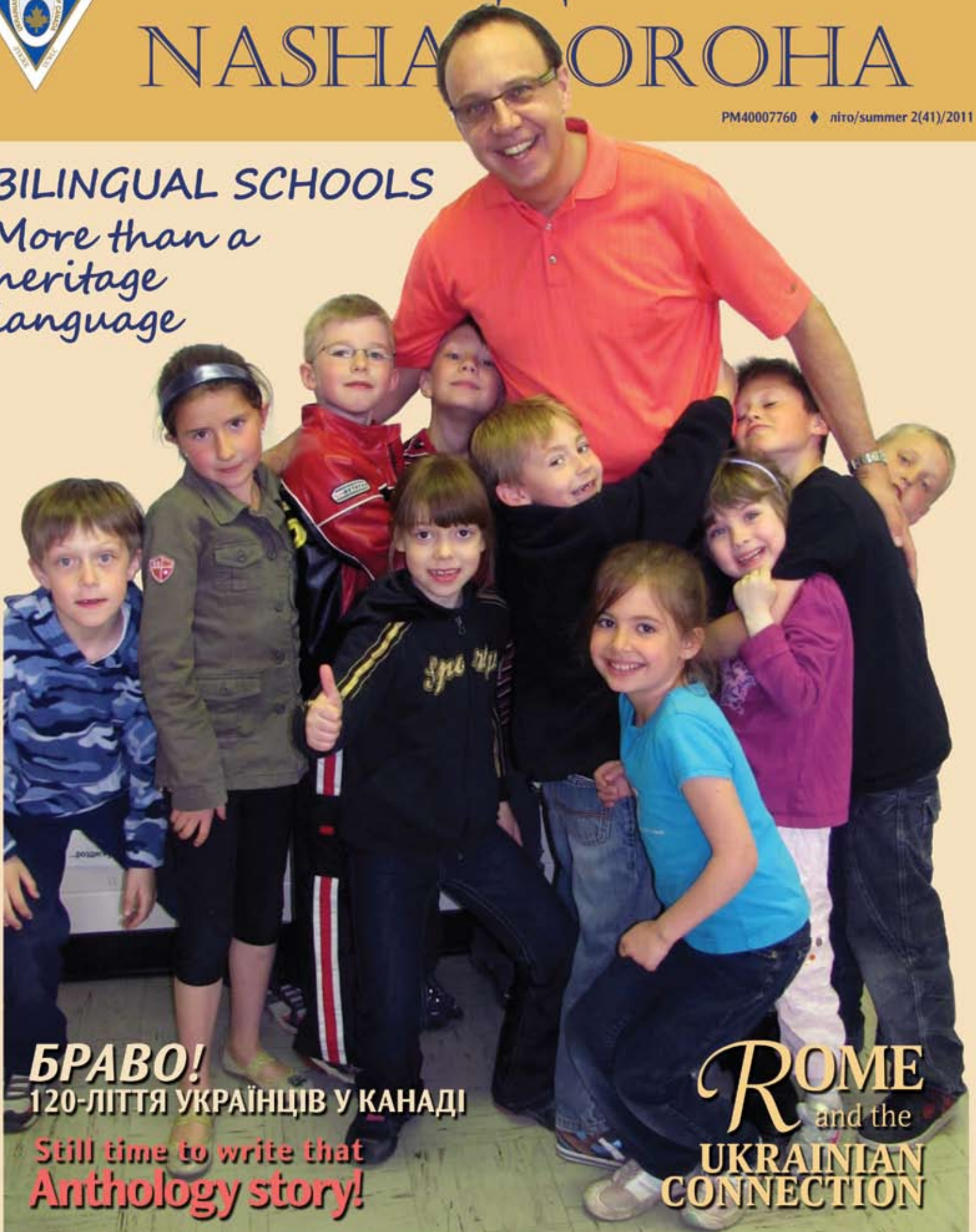

НАША ДОРОГА NASHA DOROHA

PM40007760 ♦ літо/summer 2(41)/2011

BILINGUAL SCHOOLS
*More than a
heritage
language*

БРАВО!
120-ЛІТТЯ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ
*Still time to write that
Anthology story!*

ROME
and the
**UKRAINIAN
CONNECTION**

Релігійне святкування: діти зі школи імені Патріярха Йосифа Сліпого з отцем-доктором Романом Лобаєм, парохом церкви св. о. Миколая, Торонто.

A religious celebration: Children from the Josyf Cardinal Slipyj Catholic School with Rev. Dr. Roman Lobay of St. Nicholas Church, Toronto.

Bilingual Education

A NASHA
DOROHA
SPECIAL

Ukrainian Bilingual Programs What makes it a leader in education?

By *Simon Pryma*

Thirty years ago I began as a new teacher at St. Martin Ukrainian Bilingual School in Edmonton, Alberta. Thirty years later, my career entering its twilight years, I conclude with a four-year tenure here as its principal. Much has changed in public education and in our Ukrainian community over three decades. These changes need to be examined as I believe the health and future existence of our Ukrainian Canadian community is dependent on our youth maintaining the Ukrainian language, culture and identity.

Technology has had an impact on our lives and education has embraced new tools of instruction. Gone are the blackboards, chalk, and overhead projectors. In their place we have computers, laptops, Smart Boards, and laser printers, but these are simply tools and new techniques. What remains unchanged—for the time being—and most critical to our Ukrainian Canadian community is:

- the opportunity for children to learn Ukrainian in a publicly funded school
- the opportunity for our children to retain their Ukrainian language, culture, faith tradition and roots
- the outstanding academic success of Ukrainian Bilingual students

The Ukrainian Bilingual Program has been a success story in Edmonton for 36 years. Spanning kindergarten to grade 12, it offers a first-rate academic program plus the opportunity for children to learn and practise their cultural and linguistic heritage. Bilingual education provides students of Ukrainian ancestry who no longer speak the language with an important opportunity to learn Ukrainian, and enrichment for those who do speak Ukrainian at home. In addition, the program provides a wonderful transition for students and families emigrating from Ukraine and entering Canadian life. Students understand their teacher and their friends and their acquisition and mastery of English is greatly enhanced.

The Ukrainian Bilingual Program bridges the best parts of our Ukrainian community—religion, culture, and linguistic—and is invaluable in helping the child understand who s/he is.

As a parent of two Ukrainian Bilingual students (my daughter graduated a few years ago, my son is currently in Grade 12 in the program), I see firsthand the positive impact the program on family. My children speak Ukrainian, they belong to Ukrainian organizations, attend a Ukrainian Catholic church, and are involved socially in the Ukrainian community. Many of their

Education is a critical building block of a child's inner core—the making of the adult. Since 2000, NASHA DOROHA has examined key issues to our community. This SPECIAL examines why Ukrainian Bilingual Schools in Edmonton and Toronto are leading other schools in being the best place to educate children. Three authors make their case.

closest bonds are with other bilingual students because of their time together from kindergarten to grade 12. I have had the benefit of knowing my children's friends and their families: we embrace similar values.

Today, the world is a complex and difficult place with many influences. It takes a village to raise a child, said Hillary Clinton as a goal in redesigning the U.S. education system. Please don't misunderstand me. Other schools provide good nurturing environments for their students, but the Ukrainian Bilingual Program environment is unique and special. Here we nurture our children in a Ukrainian environment, re-enforced with multiple organizations and parishes. The Ukrainian Bilingual Program provides our children with support they need as Ukrainian Canadians. It is the village.

Because the program has existed for 36 years, it is sometimes taken for granted. Often, one needs to step outside to appreciate its value. This is best explained a student:

"I remember being in Grade 6, and trying to decide what junior high to go to. It was one of the hardest decisions to make and I took many things into consideration. One of the major things to consider was whether or not to stay with the Ukrainian Bilingual program

at St. Kevin Junior High [Ukrainian Bilingual Program]. Although I enjoyed the Ukrainian program and learning the Ukrainian language I was interested in a different experience and a different school environment. In the end I chose to attend Louis St. Laurent Junior High [English Program]. I enjoyed it but something was missing. I missed learning Ukrainian and being surrounded by the culture and people who understand it. I missed the core group of friends I was with from Kindergarten to Grade 6 and the strong connections I had with them. When the time came to choose the high school that I attended, I chose Austin O'Brien [Ukrainian Bilingual within a Composite High School Program] in order to be immersed in the Ukrainian community once again. Although I wasn't able to rejoin the Ukrainian language program, I was able to reconnect with my St. Martin friends and take Ukrainian religion courses. If I were to do it all over again, I would have made the decision in Grade 6 to stay with the Ukrainian Bilingual program and attend St. Kevin Junior High."

Education leaders recognize the value of Ukrainian Bilingual Education. At a recent celebration, two key speeches stressed why Ukrainian Bilingual Education is so important.

The first, by Hugh MacDonald, former principal of Austin O'Brien High School, began by saying that his family emigrated from Scotland and have lived in Canada for over 200 years. He shared that his sons have very Scottish names but his family have no other connection to their identity and roots. When Hugh interacts with the Ukrainian bilingual community at Austin O'Brien High School he realizes how important this identity really is and how much his family has indeed

Principal Simon Pryma with students in Grade 2 at St. Martin Ukrainian Bilingual School in Edmonton.

lost. Ethnic identity, culture, history and language are what make you who and what you are. We are all products of our ancestry and history. Mr. MacDonald is absolutely right! Often you don't know what you have until it's gone.

He quoted from a letter from Assistant Superintendent Boris Radyo. In his letter Boris highlighted the academic success of Ukrainian Bilingual students. Their success equals or exceeds that of any other identifiable group in Edmonton Catholic Schools. Ukrainian Bilingual students also significantly exceed all other groups in their entry to post secondary education and stand out as our future business and community leaders.

School trustee Cindy Olsen told a heart-wrenching story, a testament

“Ethnic identity, culture, history and language are what make you who and what you are. We are all products of our ancestry and history.”

— Hugh MacDonald, former principal, Austin O'Brien High School

“We have the best of both worlds: our Ukrainian Canadian identity and outstanding academic success. We need to get the word out.”

in support of Ukrainian Bilingual Education. Her family came from Ukraine's Halychyna, but without nurture, little by little over time, its members lost their identity and language. With great emotion she related how sorrowful they now are; the void is painful; and we, as a community, need to be vigilant and tenacious in promoting our own and benefitting from knowing who we are.

We do have something very special in the Ukrainian Bilingual Program in Edmonton. It is important to understand and celebrate it regularly. It is a privilege! Celebrate diversity and Canada's unique multicultural fabric. We have the best of both worlds: our Ukrainian Canadian identity and outstanding academic success. We need to get the word out. Students in the Ukrainian Bilingual Program enjoy an outstanding

academic and cultural program that is the envy of Edmonton, and the world. Our students have been enriched. They learn in a uniquely designed academic environment, maintain and practise the Ukrainian language and ethnic identity, and prepare in a caring “village” for an uncertain future. Second and third language acquisition is key. As the world gets smaller, the importance of learning a second, third and even fourth language becomes evident. Leading business think tanks continue to advocate for people to learn as many languages as possible. Not only is it good for business, but it also develops a child’s mind. Studies demonstrate that brain development is enhanced with second language acquisition.

Bilingual education is difficult! We do ask our students to stretch and learn more but brain development research tells us that without this “mental stretching” our children will never live up to their full

“Students in the Ukrainian Bilingual Program enjoy an outstanding academic and cultural program that is the envy of Edmonton, and the world.”

expectations. It’s not easy as parents to watch children struggle. But we believe that this struggle is critical.

Author of the book *Zorba the Greek* Nikos Kazantzakis provides us in his poem “The Butterfly” (please see below) with an excellent illustration of how important this struggle is. The struggle is part of the journey we all travel and is necessary for us to live full, meaningful and successful lives.

Recently, while preparing for my son’s high school trip to Ukraine, I came across a copy of my grandfather’s obituary. My grandfather, Joseph Pryma, was a pillar of the early Ukrainian community in Edmonton. He was one of the first Ukrainian dance teachers in Alberta. He taught in many different capacities, conducted choirs and orchestras, worked in many different organizations, and devoted his life’s work to the Ukrainian community’s enrichment. He was a renaissance man and the Ukrainian Canadian Congress’ Taras Shevchenko Award recipient. In the obituary I discovered my grandfather’s mantra, words of wisdom attributed to first-century scholar Rabbi Hillel which are as relevant today as they were 2000 years ago: Як не я, то хто?

“This week I had the pleasure of enrolling a student of non-Ukrainian heritage to St. Martin School Ukrainian Bilingual School. The family was looking for a highly successful school and community that was second to none.”

Як не нам, то кому? Як не тепер, коли? If not I, who? If not for us, for whom? If not now, when?

At that moment I realized that all of us “make” our community and all need to contribute. It’s easy to say I’m too tired or too stressed or not available. It is the extraordinary person who, despite being pulled in several directions, is at the forefront and working the hardest.

This week I had the pleasure of enrolling a student of non-Ukrainian heritage to St. Martin School Ukrainian Bilingual School. The family was looking for a highly successful school and community that was second to none. They found it.

I pray that we all remember the gift of our Ukrainian Bilingual Program. This gift is so much more than a heritage language. ∞

Simon Pryma is the Principal at St. Martin Ukrainian Bilingual School in Edmonton.

THE BUTTERFLY **Nikos Kazantzakis**

A man found a cocoon of a butterfly
One day a small opening appeared
He sat and watched the butterfly for several hours
It struggled to force its body through that little hole
Then it seemed to stop making any progress
It appeared as if it had gotten as far as it could
And it could go no farther.

So the man decided to help the butterfly
He took a pair of scissors and snipped off
The remaining bit of the cocoon.

The butterfly then emerged easily, BUT,
It had a swollen body and small, shrivelled wings
He continued to watch the butterfly
He expected that, at any moment, the wings would enlarge
And the body would contract
Neither happened!

In fact, the butterfly spent the rest of its life crawling
Around with a swollen body and shrivelled wings.
It was never able to fly.

The man acted with well-intentioned kindness
But he didn’t understand the consequences.
The restricting cocoon and the struggle required to get
Through the tiny opening were nature’s way of forcing fluid
From the body of the butterfly once it achieved its freedom
From the cocoon.

Sometimes struggles are exactly what we need in our life.
If nature allowed us to go through life without any
Obstacles, it would cripple us.
We would not be as strong as we could have been
And we could never fly
Have a great day, great life, and struggle a little.
Then fly!

Школа імені Патріярха Йосифа Сліпого, Торонто

Галина Саковська-Макевой

Школа імені Патріярха Йосифа Сліпого заснована в 1984-1985 роках за старанням батьків та покійного о. Сиротинського – пароха церкви св. о. Миколая.

Цього року в ній навчається 630 дітей. Школа при Toronto Catholic District School Board з вивченням української мови від садочку по 8-ий кл. У садочку вивчають мову щоденно по пів дня (2.5 год.) а учні 1-8 кл. по 30 хвилин. Діти садочкового віку мають можливість говорити між собою українською мовою, читати українські казки, віршики, пісні, а також молитви.

У 2-их кл. вчителі у співпраці з отцями церкви св. о. Миколая підготовляють дітей до Першого Святого Причастя. До цього урочистого свята вони готуються від початку шкільного року.

Учні 6-их класів відвідують церкву на так званій Відпуст, де слухають розповідь отців про ікони, церковні речі, релігійні звичаї та звертають увагу на обов'язки християн, збагаченими релігійними знаннями.

У 8-их кл. учні мають можливість опрацювати проекти про Патріярха Йосифа Сліпого чи Митрополита А. Шептицького, власноручно виготовляти церковні моделі та ікони, набути глибоких знань про зв'язок між українським народним мистецтвом та релігійним. На різдвяні свята до нашої школи завітав молодіжний гурт з України – “Сім Сходинок”, який показав нашим дітям сценку про народження Ісуса Христа, а також заспівав колядки і щедрівки, які дружно підтримали наші школярі. **Д**

Галина Саковська-Макевой є Координатор української програми при школі ім. Патріярха Йосифа Сліпого.

Creativity is having ideas that confound.

– Sir Ken Robinson, Ph.D., Educator

In 2006 Josyf Cardinal Slipyj Catholic School was visited by His Excellency Bishop Hlib Lonchyna, the Apostolic Visitator for Ukrainian Greek Catholics in Italy. Students entertained with a presentation commemorating the lives of Metropolitan Andrey Sheptytsky and Patriarch Josyf Slipyj. Accompanying him were Bishop Stephan Chmilar, Very Reverend Dr. Fr. Roman Lobay, Kevin Kobus, the Director of Education, Les Nemish, the Deputy Director, Paul Crawford, Superintendent of Education and other administrators from the Toronto Catholic District School Board as well as clergy from other Catholic schools.

ДІВЧИНО, ЮНАЦЕ, ЛЮДИНО!

Чи Ти знаєш, хто Ти?

Якого народу Ти син і дочка?

Знай і запам'ятай: Ти дитина народу трагічної долі,

Народу, який постійно поневолювали

Наш народ – чудо історії:

Його не було, а він все ж таки є!

Твоя мова – українська мова!

Розмовляй нею, читай, відповідай, пиши нею,

Співай її пісні.

Будь гордий, що ти дочка і син Великого народу!

Повір у себе. Повір у майбутнє нашого народу.

Будуй, а не руйнуй!

Прочитай цю листівку, подумай, переконай себе та інших, що

Твоя мова – українська мова!

Передай іншому цю листівку.

Нехай прочитає і подумає, хто він, якою мовою розмовляє.

З рук – до рук!

Микола Волошин

HIGH MARKS
FOR UKRAINIAN
BILINGUAL SCHOOLS

... (Ukrainian Bilingual students') academic success equals or exceeds that of any other identifiable group in Edmonton Catholic Schools. Ukrainian Bilingual students also significantly exceed all other groups in their entry to post-secondary education..."

– Assistant Superintendent Boris Radyo, Edmonton School Board

As the world gets smaller, the importance of learning a second, third and even fourth language becomes evident. Leading business think tanks continue to advocate for people to learn as many languages as possible. Not only is it good for business, but it also develops a child's mind. Studies demonstrate that brain development is enhanced with second language acquisition.

– Simon Pryma, Principal, Edmonton

The Government of Ontario Education Quality and Accountability Office (EQAO) conducts province-wide tests in a student's primary, junior, and secondary education cycle and reports results. The tests measure performance in reading, writing and mathematics. Testing results measure a student's achievements in relation to provincial standards. The four all-day Ukrainian schools in the Toronto area—Saint Demetrius, Josyf Cardinal Slipyj, Saint Josaphat's, and Saint Sophia in Mississauga—again stand out from their peers in the 2009-2010 school year.

The four Ukrainian (day) schools scored higher than their peer groups in the Toronto Catholic District School Board (TCDSB) and in the Province of Ontario. This is all the more impressive when you consider the high number of children born outside Canada attending some Ukrainian schools.

50-ліття
Української Католицької Школи
Св. Йосафата, Торонто

Тамара Волощук, ПДЧ

Перші учні школи Святого Йосафата зі своїми учителями. 1961-1962 рр.

У вересні 1961 р. цілоденна школа св. Йосафата відчинила свої двері 135 учням (від 1-ої до 6-ої класи та садочку) української громади Торонто. На другому році навчання додано 7 та 8 класу. Це була перша школа українського католицького обряду у системі католицьких шкіл Онтарію. А тепер їх є 5: три в Торонто, одна – в Міссіссага, та одна – в Гамільтоні. На сьогоднішній день в школі навчається 152 дитини.

Душею та основником цієї ідеї був Владика Кир Василій Філевич, а тоді ще Всесвітліший о. Митрат, парох Катедрі св. Йосафата. При допомозі жертвених парафіян збудовано шкільний будинок, але школа почала діяти як приватна установа. Батьки покривали кошти утримання та транспортації. Першою управителькою та учителями стали Сестри СПНДМ, і аж до 1986 року Сестри завжди були у складі вчительського колективу. Врешті, Католицька Шкільна Рада Онтарію взяла на себе відповідальність за школу. Однак по сьогодні батьки оплачують додаткових учителів української мови, бо одного учителя, якого оплачує Шкільна Рада, не вистачає. 152 дітей від 1-ої по 8-му класу – мають щодня

урок української мови. Діти в садочку мають пів дня українську програму.

Школа має високий академічний рівень – осягнула відмінні результати в іспитах EQAO, які річно провадить Міністерство освіти.

Більшість випускників (біля 80%) одержують вищу освіту. Щороку школа ставить дуже гарні різдвяні концерти, які часто бачимо на наших телевізійних програмах. Відмічають інші українські національні свята. В особливий спосіб (молебень та перегляд прозірок) вшанували 77-му річницю Голодомору 1932-1933 рр. У 25-ту річницю Чорнобильської аварії відбулася дуже цікава двомовна програма про цю подію для всіх учнів школи, а опісля діти відспівали Великодню панахиду за душі жертв Чорнобиля, яку відправили о. Іван Барщик, парох, та о. Остап Чорній, сотрудинок. Згадано також жертви японської катастрофи.

Місцевий відділ ЛУКЖК від самих початків тримає тісний зв'язок зі школою. Щоби передати дітям наші традиції та звичаї, гостять дітей цілої школи щороку на Спільній Куті та Спільнім Свяченім. З нагоди Першого Святого Причастя дарують відповідні дарунки з релігійною тематикою. Випускники

HIGH MARKS FOR UKRAINIAN BILINGUAL SCHOOLS

“After years of working with young people from the Ukrainian community, I can attest firsthand that the biggest potential in developing our youth lies with those who attend multiple Ukrainian organizations, where children obtain a multifaceted approach to learning and community building. This includes those who attend Ukrainian churches, all-day Ukrainian schools, Saturday Ukrainian heritage schools, join youth organizations like CYM, Plast, partake in a Ukrainian cultural group (bandura, choir, drama), and those who have travelled to Ukraine to see their ancestral land firsthand.”

– *Markian Shwec, former President Ukrainian Canadian Congress, Toronto Branch*

Children who attend schools with dual-language programs (integrated day or bilingual) develop better auditory skills, must often use their brain to switch from one language pattern to another, are able to actually use their knowledge in a practical application and have better developed skills to acquire third and fourth languages. These students are better able to learn French, German, Italian, etc., as their language base includes development of soft sounds... our “miakyj znak, Ukrainian letter – L, etc.” In reading and writing, the grammar challenges expand their knowledge base and skills. Many studies have explored the connection between students who know a single language and those with two or more languages. The results favour those who know more than one.

– *Halyna Sakowsky-McEvoy, Josyf Cardinal Slipyj Catholic School, Toronto*

8-ої класи одержують стипендії в сумі \$50 і також дарунки від Відділу за свої високі досягнення в українській мові, за старанність та за духовний розвиток.

Члени відділу також включилися до ювілейного Комітету, котрий планує зустріч колишніх учителів та студентів на “Open House” у шкільному будинку після

урочистої Архиерейської Літургії, яку відслужить Владика Кир Стефан Хміляр 23 жовтня 2011 року. Запрошуємо до милої зустрічі на “Open House”. Про детальні інформації просимо дивитися інтернет сторінку <http://www.ucet.ca> та многа літа Школі Св. Йосафата. *Д*

Тамара Волощук є член Ювілейного комітету.

Київські школярі нам кажуть

Уривки з «Української Правди»

■ Катерина Толмачова, 17 років (майбутній хімік)

“Не думаю про життя в Україні через 10 років, думаю про своє життя. Якщо ти щось знаєш і щось робиш, твоє життя завжди буде успішним, а якщо немає зусиль, тоді нема і результату”.

■ Михайло Думчев, 17 років (майбутній нанотехнолог)

“Мені б хотілося бачити своє майбутнє в Україні. Я вірю, що влада зміниться, і ми житимемо краще. У Грузії ж поборолі корупцію”.

“Нам не можна допускати концентрації влади в одних руках, і також забезпечити принцип багатопартійності”.

“Скільки нам кажуть, що українці найбільш інтелектуально розвинута нація. Але подивіться навкруги. Коротше, люди, нам треба працювати”.

■ Іван Іваненко, 16 років (майбутній програміст)

“Я дивлюся всілякі відео-ролики з нарад студії Артемія Лебедева, як вони розробляють логотипи, макети. Цікаво послухати діалог арт-директора із дизайнером. У нас у суспільстві люди не вміють конструктивно обговорювати власні ідеї”.

“Активні люди необхідні всюди і завжди. Їх відловлюють і тримають, тому що вони тягнуть інших”.

■ Вікторія Трибуль, 16 років (майбутній журналіст)

“Через років 10 у мене буде кар’єра, а через 20, думаю, буду мамою. Самореалізація має бути спочатку, а потім діти. Народити дитину – це дуже відповідально. Дитині необхідно давати старт у житті. А для цього треба самому стати на ноги. Діти повинні робити те, що вони люблять”.

“Я приїжджаю в село до бабусі, це жодне море і жодна Америка мені не замінить”.

“Мій стиль життя: падаємо, піднімаємося, йдемо вперед. Життя одне і його треба прожити красиво”.

■ Ганна Онуфрієнко, 16 років (майбутня акторка театру та кіно)

“В одній виставі я граю Жанну д’Арк. До неї приходять Архангел Михаїл і відправляє її боротися за Францію. А вона говорить: “Я не можу, мої керівники, втративши сто тисяч у бою, вкладаються спати, а у мене болить душа за кожного”. У мене теж болить душа за кожного”.

“Я хочу працювати у театрі, хоч це зараз і видається непопулярним. Але я хочу організувати власний дитячий театр. Зараз їх дуже не вистачає дітям. Коли займаєшся акторською майстерністю, розумієш: світ – не плоский, він багатогранний. У однієї і тієї ж ситуації можуть бути різні варіанти розвитку, можна отримати різний досвід”.

■ Ілля Шляхов, 17 років (майбутній юрист)

“Коли я став президентом школи, ніхто не розумів, навіщо він потрібний. З чого я почав? Запросив до школи знайомого юриста, адже діти не знали своїх прав”.

“Я вдома сортую сміття. Кожен день пластик викидаю у спеціальні контейнери. Але ж їх не вивозять, навіть у Маріїнському парку. Людям треба показати, що це у їхніх інтересах”.

“Не розумію людей, які голосують проти всіх. Ми повинні голосувати за майбутнє країни. Люди бояться обирати нове. Я піду в політику – це єдиний шлях, що допоможе мені щось змінити в країні”. *Д*

НАША ДОРОГА

XLI – 2(41)/2011

NASHA DORONA

Квартальний журнал
Ліги Українських Католицьких Жінок Канади

Quarterly publication of the
Ukrainian Catholic Women's League of Canada

La Journal de la Ligue des Femmes
Catholiques Ukrainiennes du Canada

National Executive mailing address:
Gloria Leniuk, President
970 Warner Street, Moose Jaw, SK S6H 5S4
Phone: 306-692-1550
gloriajalen@sasktel.net

We welcome your letters and written contributions.
Вітаємо співучасть. Просимо пересилати дописи,
листи до редакції. Please send to:

РЕДАКТОР • EDITOR
ОКСАНА БАШУК ГЕПБУРН • OKSANA BASHUK NEPBURN
1360 ch. d'Aylmer Rd, Gatineau, QC J9H 7L3
Phone: 613-769-5996
oksanabh@sympatico.ca

ТЕХНІЧНА ОБРОБКА • TECHNICAL PRODUCTION
Ігор Кодак • Ihor Kodak
234 Cochin Cres, Saskatoon, SK S7K 4T2
Phone: 306-934-7125
ikodak@sasktel.net

УКРАЇНОМОВНИЙ КОРЕКТОР • UKRAINIAN LANGUAGE PROOFREADER
Люба Андріїва • Luba Andriyiv

МАРКЕТИНГ ТА АДМІНІСТРАЦІЯ • MARKETING & ADMINISTRATION

Дж. Князь • Joyce Kniaz
374 Myrtle Ave, Yorkton, SK S3N 1R9
Phone: 306-783-4142
kniaz@accesscomm.ca

Єлизавета Загайко • Elizabeth Zahayko
387 Betts Ave, Yorkton, SK S3N 1N3
Phone: 306-783-6232
eazahayko@sasktel.net

Висловлені погляди не кончею відповідають Редакції.
Матеріали не повертаються.

Opinions of authors are not necessarily those
of the Editorial Board. Material will not be returned.

People in photographs are identified left to right.

Copyright © UCWLC. All rights reserved.

RETURN UNDELIVERABLE CANADIAN ADDRESSES TO
NASHA DORONA
387 BETTS AVE
YORKTON SK S3N 1N3

ISBN 1-894022-75-0

PRINTWEST

Printed by PrintWest Communications
1111 8th Avenue, Regina, SK S4R 1E1
Phone: 306-525-2304 Fax: 306-757-2439

Верхня обкладинка / Front cover

Principal Simon Pryma with
grade 1 and 2 students of
St. Martin Ukrainian Bilingual School,
Edmonton, Alberta.

www.ucwlc.ca

CONTENTS ✧ ЗМІСТ

10 Листи ✧ Letters

11 Briefly ✧ Коротко

Спеціальні статті ✧ Special Features

3 Bilingual Education: A ND Special ✧ Двомовна освіта

Ukrainian Bilingual Programs: What makes it a leader in education?
by Simon Pryma

✧ Школа імені Патріярха Йосифа Сліпого, Торонто

Галина Саковська-Макевої

✧ 50-ліття Української Католицької Школи Св. Йосафата, Торонто
Тамара Волощук, ПДЧ

✧ Київські школярі нам кажуть

12 Our Spirituality ✧ Наша духовність

Заклик Блаженнішого Святослава

✧ «Вітворки любив найбільше»: Про щоденне життя Івана Павла II
Катерина Новікова

✧ Man of Destiny: An elegy for John Paul II by Joe M. Ruggier

✧ Перша в Україні премія імені блж. Кароля Войтили

✧ Слова Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава (Шевчука)

15 Пам'ятник Шевченку в Оттаві *Орест Дубас і Михайло Титаренко*

17 From the National President ✧ Від крайової голови

18 WUCWO Centenary General Assembly in Jerusalem

by Gloria L. Leniuk

21 Особистості ✧ Profiles

Організаційні справи ✧ Organizational Items

23 From sea to sea ✧ Від моря до моря

26 Eternal Peace ✧ Вічна пам'ять

Closing Features ✧ На кінець

28 Arts and Entertainment ✧ Культура і розвага

The Jew Who Was Ukrainian by Alexander J. Motyl

✧ Three Stories of Galicia: a documentary by Olha Onyshko & Sarah Farhat
рецензія Марусі Спольської

✧ *Stolen Child* by Marsha Forchuk Skrypuch

30 Ukrainian Ties to Rome by Natalie Shymko

37 At first, only the bravest settled in Canada

by Oksana Bashuk Hepburn

38 Last Word ✧ Останнє слово

Листу ... Letters

NASHA DOROHA is even used as a reference in my son's Ukrainian university class due to its relevant material.

Congratulations on all your hard and excellent work *na dobro nashoyi hromady!*

Nadia Warchola, Edmonton

Congratulations to Rosemarie Nahnybida for compiling some of the Ukrainian Idioms in the winter 2010 issue of ND.

Stephanie Bilyj, Winnipeg

I wish to take a moment to thank you for your letter of May 6, 2011, and for the complimentary issues of your NASHA DOROHA. I will, no doubt, enjoy reading stories of inspiring women who give so much to the Church and the community in order to preserve their Ukrainian culture and heritage. I will also see to it that our Executive Board has an opportunity to read them. Finally, we will place them in our Reading Room so that all members of the Conference and our staff can see them as well.

*(Rev.) Msgr. Patrick Powers, P.H.,
General Secretary, Canadian
Conference of Catholic Bishops,
Ottawa*

Вчора отримала журнал. Дякую за публікацію! Журнал чудовий. Ми з Послом (д-р Ігор Остащ, Посол України в Канаді – Ред.) перечитали з великим інтересом.

Марина Гримич, Оттава

I look forward and enjoy receiving every issue of ND and read it from cover to cover. The most recent edition had a wonderful Easter section and a wonderful article by Marion Barszczyk on "Dealing with loss and grief." I always enjoy "From Sea to Sea" as I am interested in the activities of UCWLC branches across Canada.

Keep up the good work!

Sonia Solomon, Toronto

З великою приємністю читаю НД. Завжди цікаво знати про духовність та про діяльність ЛУКЖК. Ви дали нове життя цьому дорогому журналу.

Ваше Останнє слово для мене дуже цікаве як і ваші вартісні дописи в Українських Вістях, які дають знати про трудність у вільній Україні.

Бажаю вам кріпкого здоров'я і дальших успіхів, та дякую за солідну працю для НД. Цей журнал є успішним через вашу здібну працю як редактора.

*Стефанія Солтикевич,
Едмонтон*

I re-read your Last Word article in the Winter 2008 ND and was struck by the depth of your thoughts pertaining to life's opportunities, planned or unplanned, with those grabbing or seeking them.

Contemplation on achieving success should arise naturally, and often does; however, it is just as often dulled by apathy. Questions need to be asked and research provide answers, but initially there is a requirement for thinking beforehand. The Bible cautions that we be always watchful.

Observation of those who go along with things, oblivious to any danger to one's morals, values or faith—music, movies, companions, New Age, or organizations, all much enjoyed and touted as the best—recoil in horror if approached with information to the contrary. It appears though that thoughtless joys of the occasions supersede prudence, and truth is quickly rejected. The first response is 'no!' because the news is unwelcome and therefore cannot be accepted without argument and, regrettably, indifference reigns in diehard souls.

One major point in explaining a matter to others also brings forth an attitude of "and who are you to tell us/me?"

You include a statement that it is important to pull the community along—one difficult barrier to pull. Your call to seek to do better, reach higher, stretch more should provide all of us with a solid desire to improve our minds, care for our lifestyles, and save our souls.

Patricia Sawadsky, Kelowna, BC

CORRECTION:

NASHA DOROHA apologizes to **David Wasylyshen**, cover artist, spring 2011, for misspelling his name.

КОПОТКО ✧ BRIEFLY

- It took a near-death hunger strike by former Interior Minister of Ukraine Yuriy Lutsenko, abducted last December while walking his dog and held without charge since then, to move the court to begin proceedings. Insiders say that he knows too much about the lawlessness of Ukraine's current regime—oligarchs. The European Parliament, in a terse condemnation, insists Ukraine's government rule by law.

- An Orthodox priest organized a school for parachuting with instructors from the Parachute Unit of the Vinnytsia Aviation Club for children. After learning theory and undergoing practical training, they skydive.

- На честь свого батька д-ра Михайла Шкільника і в ствердження віри в боротьбу за світле майбутнє наступних українських поколінь, др. Анастасія Шкільник заснувала \$100,000 нерушимий фонд для Українського Католицького Університету. Також пожертвувала \$40,000 на нагороди за Моральне лідерство і на стипендії УКУ, яку одержав колишній дисидент, письменник і видавець Євген Сверстюк.

- Oldest person in Canada is Pearl Lutzko who turned 112 last February 15. Born in Chortkiw, Ukraine she is busy in the Ituna (Saskatchewan) pioneer lodge, a centre of Ukrainian settlement. Her granddaughter, Verna Adamik, 68, runs a restaurant there.

- The Holy Father greets Major Archbishop Sviatoslav Shevchuk with the Ukrainian "Slava Isusu Khrystu" and more. http://www.youtube.com/watch?v=c_hSkMAJI6Y

- Рішенням українського уряду «Богослов'я» як наукову спеціальність було зараховано до галузі науки «Філософські науки».

- Ihor Kozak, entrepreneur from Oshawa was one of Top 25 Canadian Immigrants to be selected winners for 2011. Arriving from Ukraine without any English, he completed the Royal Military College of Canada and was decorated twice for his outstanding leadership during his career with the Canadian armed forces. He points to previous generations of Ukrainians as his inspiration—people who immigrated to Canada at times of war, with nothing but a will to make a new beginning and to succeed in raising great families, building strong communities and making Canada one of the best countries in the world.

- A University of Maryland study of 33 nations indicates that Ukraine is the most "loose," in company with Israel, Brazil and the United States. Japan, Korea, Singapore and Pakistan rank as "tight." The study takes into account history, daily habits, disasters and wars. It appears that Ukrainians are the most adaptable and easygoing folks in the world!

- Canada scored at or near the top in areas such as housing, education, health and life satisfaction among the 34 major industrialized countries. The U.S. was seventh and Turkey was last.

- Bishop Vasyl Ivasiuk, ex-arch of Odesa and Crimea of the Ukrainian Greek Catholic Church, yet again wrote the Mayor of Odesa with a request to allocate land for the construction of a church. Some 1,000 believers participated in the Easter celebration in St. Andrew's Church on Gimnazychna St., a tiny, 50-foot, square chapel.

- "Ukraine is a multi-religious country, which fact requires us to conduct reasonable policy in the area of religion," President Viktor Yanukovich said recently to leaders of churches and religious organizations of Ukraine. Ukrainian churches will be watching closely.

- Український уряд не розуміє важливу роль опозиції в Раді (парламенті). Без опозиції нема демократії. Отже, ганебно, що Президент України Віктор Янукович дозволяє переслідування провідників державної опозиції. В цей час Юлія Тимошенко переходить чергові переслуховання. Європейський Парламент, як і інші, засудили ці події як не правильні і закликають Президента зупинити недемократичні дії. Українці Канади можуть просити заступництва в своїх парламентаристів. Телефонуйте!

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
Верховний Архієпископ Києво-Галицький

ЗАКЛИК Блаженнішого Святослава до духовенства і вірних УГКЦ та всіх людей доброї волі до молитви у День пам'яті 22 червня 2011 року Божого

Дорогі у Христі!

22 червня цього року виповнюється 70 років від того часу, коли на теренах нашої Батьківщини розпочалося смертельне зіткнення двох людиноненависницьких ідеологій – фашизму та комунізму. Спершу союзники, які разом влаштовували переможні паради на крові невинних жертв, того дня смертельно зіткнулися між собою. Ця дата ознаменувалася жахливим кровопролиттям, спричиненим як однією, так і другою стороною. Тому, безперечно, вона є для нас днем смутку над українською землею, що просякла кров'ю невинно убієнних, і цього дня особливо звучать Божі слова: «Що ти вчинив? Ось голос крові брата твого кличе до мене з землі» (Бут. 4, 10).

Сімдесята річниця цього дня, який був днем великого лиха і великої крові для нашого народу, нехай стане для нас Днем пам'яті й молитви.

Пам'ятаємо сотні тисяч синів і дочок нашого народу, як рівно ж представників інших націй і народів, поспіхом знищених того дня і пізніше у сталінських тюрмах на території Західної України.

Пам'ятаємо численних полеглих вояків Червоної армії, які першими прийняли удар нападника та які, нерідко кинуті напризволяще своїми командирами, безладно гинули на безкраїх просторах України.

Пам'ятаємо незліченні жертви, особливо серед цивільного населення, кривавих безчинств гітлерівських загарбників.

Пам'ятаємо тих, хто попри всі небезпеки залишився людиною та рятував життя своїх ближніх, зокрема представників єврейського народу, наражаючи себе і свою родину на фізичне знищення. Пам'ятаємо, що ці героїські вчинки були не поодинокими чи відокремленими проявами людської та християнської самопожертви й любові, а ланками широкої акції допомоги, що її

започаткував і сам втілював у життя слуга Божий Митрополит Андрей (Шептицький).

Пам'ятаємо всіх кривдників, представників двох ворожих таборів, які принесли стільки лиха на нашу землю, поручаємо їх Божому милосердю, звертаючись до Господа словами Спасителя: «Отче, відпусти їм, не відають бо, що роблять!» (Лк. 23, 34).

Пам'ятаємо про них усіх і молимося за них усіх!

Дорогі у Христі! Закликаємо вас усіх, незалежно від конфесійної приналежності, у День пам'яті до щирої молитви – спільної та особистої – за душі всіх жертв кривавого лихоліття, яке було започатковане 70 років тому. Нехай 22 червня стане для всіх нас часом молитовного поминання та примирення, а водночас молінням до Господа про те, щоб захоронив нас від подібного нещастя.

Благодать і мир Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з усіма вами!

Дано в Києві,

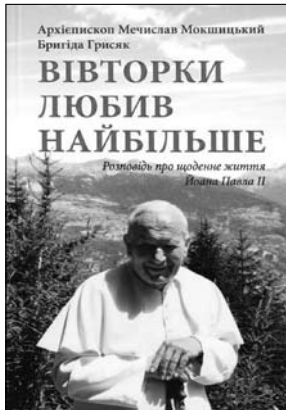
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
9 червня 2011 року Божого

*Всесвітлішим, всечеснішим та преподобним
отцям-душпастирям доручаю прочитати
цей Заклик в усіх храмах УГКЦ в неділю,
19 червня 2011 року Божого, наприкінці кожної
Божественної Літургії.*

Недавно в Києві відбулась презентація українського видання книги Архієпископа Мечислава Мокшицького і Бригіди Грисяк про щоденне життя Івана Павла II. На цій презентації виступали провідні релігійні мислителі з оцінками та спогадами. Ось кілька.

Вікторки любив найбільше

Катерина Новікова Вибране з джерела публікації: risu.org.ua

Автор книги архієпископ Мечислав Мокшицький — Митрополит Львівський РКЦ — намагався представити щоденне життя Івана Павла II у світлі найважливіших його подій, що змінили обличчя Церкви і світу, а саме замах на його життя, міжрелігійна зустріч в Асизі та ювілей 2000 року. Він впевнений, що вибір Папою Кароля Войтили зі Східної Європи є таємницею і

дією Божого Провидіння. Адже він відразу після вибору діяв наче вроджений Папа... Зокрема після замаху на своє життя понтифік молився про милосердя для Церкви і світу та виявив готовність до мучеництва на взірєць Христа, що відкрив у стражданні вимір любові. Іван Павло II, проводячи міжрелігійну зустріч 1986 року в Асизі, прагнув, аби світ усвідомив внутрішній вимір миру, який можна досягнути не лише політично-економічними засобами, але передусім молитвою, що має джерело у нескінченному і всемогутньому Бозі. В 2000 році Папа сягнув до біблійної ідеї ювілею як року Божої благодаті й закликав до звільнення від тягарів-боргів та скасування смертної кари. Він також публічно просив прощення за провини Церкви в історії.

Єпископ Йосиф Мілян — єпископ-помічник Київської архієпархії УГКЦ — згадав аудієнцію з Папою, під час якої Іван Павло II на прохання молитись за молодь і державу України запевнив: «Я щоденно пам'ятаю вас у молитві». На його думку, саме у правдивій щирості виявляється феномен Папи.

Євген Сверстюк — письменник, публіцист, головний редактор газети «Наша Віра» — також поділився спогадами з аудієнції Івана Павла II з українськими дисидентами як вираз визнання перенесених страждань. Він підкреслив роль книги як ключа до особи Папи, що у своєму житті наближувався до святості. Пан Сверстюк проводив паралель між приїздом понтифіка до Польщі в часи комунізму та візитом в Україну. Адже тоді Київ був під авторитарною владою Президента, який хотів певним чином реабілітуватись, запрошуючи Римського Архієрея. Неймовірним було чути мову Івана Павла II українською в російськомовному середовищі влади, який нагадував українцям про

Man of Destiny

An elegy for John Paul II

by Joe M. Ruggier

He was mighty. He was strong—a Super-Power...
 He was a Pillar of the Faith, a Tower.
 He lasted longer than any Pope but two.
 He rent the Iron Curtain, adored the Poor.
 He adored Youth; Youth adored Him.
 He honoured Suffering. He was likewise gentle with the ignorant... yet He was worthy of the name of “intellectual”, “man of letters”.
 He had mastered the Art of body-communication arising from His genuine theatrical flair—a dramatist’s unerring sense of timing—conveying innermost Spirit through outward stance.
 He was of all the Popes the most widely-travelled with a reputation for building community wherever He landed... His Parish the wide, wide Earth!
 He honoured five hundred Saints and thrice as many “Beati”, whose glorious ranks He yet may join, as Time confirms His Holiness...
 a total Man of colossal Honour and Integrity—“breadwinner” to all the Church. Yet He was gentle and forbearing with me, a total stranger:
 He noticed my writings, however insanely busy... and often sent me gracious acknowledgments—the last received mere days before He died.
 The mere touch of His words, as of Christ’s garment, was enough... allowing me to use Him to grow.
 He bore my insults for the Gospel with a genuine forbearance, passing them over with a heroic Silence and always pointing only to what was positive.
 May His shining Spirit embrace and shield me always to inspire and to bless me and encourage me!
 May the Father reward Him richly; the Son confirm the task well-done; and may the Spirit spread His influence throughout the Ages through all the Saints He honoured, as He tried hard to build bridges between Heaven and Earth.

Joe M. Ruggier, April 5-9, 2005

їхню історію та закликав любити її. Іван Павло II — це постать справжнього учителя ХХ ст. поруч з Єжи Гедройцем та Зб'ягневом Бжезінським. **Д**

Лауреатом першої в Україні премії імені блаж. Кароля Войтили стала відома журналістка – Катерина Щоткіна

24 червня в Україні вперше вручили журналістську премію імені блаженного Кароля Войтили (Папи Римського Івана Павла II). **Лауреатом премії** стала відома українська журналістка **Катерина Щоткіна (Паньо)**, донедавна – редактор відділу «Церква» тижневика «Дзеркало тижня. Україна».

К. Щоткіна

Премію було засновано редакцією Релігійно-інформаційної служби України. Ця премія є символічною, оскільки РІСУ була заснована 10 років тому в часі візиту в Україну Папи Івана Павла II. Саме тому, працюючи 10 років у сфері релігійної журналістики, РІСУ вважала за необхідне відзначити найкращих українських журналістів цією премією.

Лауреат премії отримала у подарунок безкоштовну паломницьку подорож до Ватикану і Рима, а також Кракова, Ченстохови та інших місць Польщі й Італії, пов'язаних з життям та служінням Папи Івана Павла II. Серед понад 80 номінантів до фіналу потрапили 15 осіб, за яких голосували 16 членів журі. Друге місце з однаковою кількістю голосів поділили троє номінантів: **Артем Скоропадський**, кореспондент видання «Коммерсант-Україна», **Омелян Ощудляк** (канал «1+1») та **Анатолій Бабинський** (журнал «Патріархат», Zaxid.net).

Премія ім. блаженного Кароля Войтили є щорічною і позаконфесійною. Символічно, що цьогогоріч її отримала православна номінантка.

Катерина Паньо, у журналістському середовищі більше відома як **Щоткіна** (дівоче прізвище). Киянка від народження. За фахом – учителька музики (з відповідною освітою – середньою і вищою); також навчалася в Києво-Могилянській академії (магістр культурології).

Всі майже 15 років журналістського життя працювала штатним співробітником «Дзеркала тижня». Окрім статей релігійної тематики, писала про різноманітні явища та прояви культури й технологій. Співпрацювала з різними виданнями – вітчизняними та зарубіжними.

Кілька місяців тому пішла з «ДТ», наразі перебуває у творчому пошуку.

У творчому доробку – участь у створенні третьої аудіокниги колишнього Глави УГКЦ Патріарха Любомира (Гузара) під назвою «Дорога до Бога». Авторка кількох дитячих книжок і літературних публікацій у «товстих» журналах.

Одружена, має двох синів. **Д**

Слова Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава (Шевчука)

- Я спостеріг, що бути християнином і бути українцем – це дуже схоже, бо бути християнином багатьма вважається бути відсталим. Так само проектується і образ українця, мовляв, бути українцем – бути людиною другого сорту. Тому інколи спостерігаємо, що хтось, коли хоче бути «сучасним», відрікається свого українства.
- «Думаю, ми не повинні сьогодні отруювати наші стосунки фантомними болями минулого», Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав сказав в інтерв'ю журналові «Фокус» у відповідь на запитання про стосунки УГКЦ з Московським Патріархатом.
- Як протистояти російському світу? Дуже просто – будувати український.
- УГКЦ завжди переймалася збереженням самобутності нашого народу. У певних моментах була чи не єдиним голосом, який говорив від імені зневаженого, упослідженого народу. Якщо ми пригадаємо «весну народів» у Австрійській імперії 1848 року, то так звана Руська рада у Львові здебільшого складалася зі священників. Знову ж таки, були будителями цього народу на Галичині, де найбільше збереглася наша Церква.
- УГКЦ сьогодні в Україні має нове завдання – долучитися до осмислення української національної ідеї, усвідомити, яким сьогодні має бути український патріот, українець, який формує свою ідентичність не в полемічному ключі, зневажаючи когось, а зберігаючи свою гідність. Бо українська ідентичність – це щось, що належить до ствердження гідності нашого народу, українця як такого.

Пам'ятник Шевченку в Оттаві — Патріотичне покликання української громади

Тарас Шевченко в Оттаві... Не жарт, а унікальна можливість

**Орест Дубас, Голова Комітету
і Михайло Титаренко, Член Комітету**

Деякі мати пам'ятник Великому Кобзарю саме в столичному місті Канади не випадково. Вона виникла завдяки великому патріотизму української громади в цілому та її активних членів зокрема. В Канаді проживає більш як 1,2 млн канадців українського походження, отже пам'ятник саме в Оттаві є і буде великою гордістю і об'єднуючим символом української громади. Добра нагода для цього була ще й тому, що видатний скульптор і художник Лео Мол (Леонід Молодожанін), який є автором вищезгаданих пам'ятників у світі, мешкав у Канаді.

Враховуючи такі можливості, Орест Дубас, що проживає саме в Оттаві, запропонував українській громаді поставити пам'ятник Тарасу Шевченку в столичному місті. Більше як 8 років тому він зустрівся в Оттаві з Лео Молом, коли скульптор приїхав одержати свій Орден України. Виринула іскра ідеї та позитивна реакція. Реалізація прийшла аж у 2005 році, коли відбулася зустріч Лео Мола з клубом українських професіоналістів і бізнесменів Оттави. Завдяки співпраці з Михайлом Титаренком та його тісному зв'язку з Лео Молом, скульптор і його дружина Маргарет подарували українській громаді Оттави саму скульптуру Шевченка та три інші.

По цій зустрічі зібрано малий ініціативний комітет з членів професіоналістів і через рік

відбулися зустрічі з міськими та федеральними представниками з Національною Столичною Комісією про можливість встановлення пам'ятника на публічній території. Не вдалося — кожний процес дуже бюрократичний, проходить роками, без жодних гарантій завершення. Була можливість поставити на національному цвинтарі, але також без успіху.

Саме тоді пройшла позитивна дискусія з парохом Українського Собору Св. Івана Хрестителя, і думка стала планом на папері. Відбулося спроведження скульптур з Німеччини. Це ще одна історія, яка тривала місяцями. Розпочалися дискусії з відомим архітектором з Монреалю Радославим Жуком — і він погодився виробити дизайн. Було запропоновано, що Derek Crain Architects з Оттави створить його дизайн на призначеній землі.

В березні 2006 року зорганізовано першу зустріч офіційного Організаційного комітету по встановленню пам'ятника Шевченку, який очолив Орест Дубас.

В листопаді 2006 року із Німеччини, де була ливарня Лео Мола, було перевезено всі скульптури до Оттави. Партнерство з Посольством України було особливо важливим: посол др. Ігор Остах і перший секретар по справі культури та інформації Олена Захарова допомогли зорганізувати в

The newly erected Taras Shevchenko Monument in Ottawa by Ukrainian Canadian sculptor Leo Mol.

травні 2007 р. громадську презентацію. А в жовтні відбулася церемонія передачі землі з могили Тараса Шевченка в Каневі — землі, яка на відкритті буде покладена в основу оттавського пам'ятника та споріднить ці два місця.

Рівночасно почалася робота по збору коштів від громади — з цілої Канади. Важливу роль у розвитку проекту зіграла Шевченківська фундація, яка зорганізувала і від того часу адмініструє центральну систему збирання пожертв та видання посвідок на податок. →

І, цілком зрозуміло, що без участі та фінансової підтримки української громади так само не було б можливим те, що ми сьогодні готуємось відкрити пам'ятник.

Зокрема найбільш щедрими спонсорами-добродіями були – Товариство Просвіта, Віндзор (\$100,000); Шевченківська фундація (\$40,000); фундація Темертея (\$10,000) і фундація Будучність (\$10,000). Меценатами з пожертвами по \$5,000 стали – фундація Майкла та Ірини Барон, Вінніпер; православна церква Св. Михайла, Вінніпер;

Caisse Populaire Ukrainienne de Montréal і пан Василь Мойсіак, Etobicoke. А Ніна та Алекс Van Vaerenberg (Оттава) – \$5,500. Більше 100 фундаторів подарували понад \$500, а також понад 200 жертводавці-приятелів подарували до \$500. Збірка продовжується на конечні потреби на завершення побудови пам'ятника.

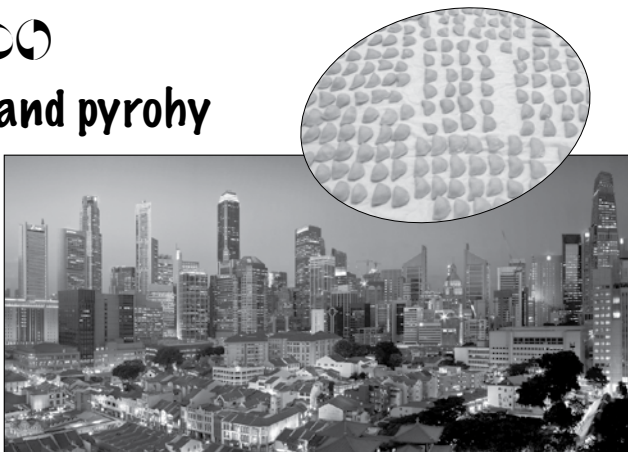
Очікуємо на Вашу допомогу. Умови та адресу для тих, хто хотів би нас підтримати фінансово, дивіться на вебсайті: <http://www.infoukes.com/tarasinottawa>. ☺

Sculptor Leo Mol (centre) and members of the Shevchenko Monument organization team.

WHAT DO
chopsticks and pyrohy
have in
common?

To find out,
please turn
to page 35.

▶▶▶ **УВАГА!**

Call for manuscripts!

**120 років історії
українців Канади**

**120-year
Anniversary of
Ukrainian Canada**

Next year the 1.2 million Ukrainian community of Canada will be celebrating its 120th birthday. To mark this event ND hopes to publish

*The 2nd
Nasha Doroha Anthology*

with your stories and poems representing the different experiences of the four immigration waves from Ukraine. The deadline is

**EXTENDED TO
OCTOBER 1ST**

Щоб гідно відзначити 120-літнє існування українців в Канаді в 2011 р., НАША ДОРОГА заохочує всіх до писання споминів, оповідань, віршів з пережиття 4-ох імміграційних хвиль, які опинилися в Канаді з України. Твори помістимо в

*2-ій Антології
Нашої Дороги.*

**ПРОДОВЖЕНО
ДО 1ГО ЖОВТНЯ**

*Оксана Башук Генбурн,
редактор
oksanabh@sympatico.ca*

Від Крайової голови From the National President

Проїшов майже рік з того часу, як Крайова Управа ЛУКЖК перейшла з епархії Едмонтон до епархії Саскатун. Кожний день приносив нові виклики, але за допомогою новообраної Управи нерівності і перешкоди були швидко зглажені.

Через шість тижнів після нашого Конгресу я була присутня на CWL Національній Конвенції в Оттаві. У жовтні екс-голова Крайової Управи Люба Ковальчик, Джеральдін Кобан і я відправилися в Єрусалим, щоб брати участь у Всесвітньому конгресі Всесвітнього Союзу Жіночих Католицьких Організацій (ВСЖКО). Люба Ковальчик є частиною ради ВСЖКО. У листопаді я була присутня на з'їзді Конгресу Українців Канади в Едмонтоні. Їхні збори проходять через телеконференції.

КУК та СФУЖО (Світова Федерація Українських Жіночих Організацій) регулярно направляють свої газети, бюлетені та сезонні привітання. У серпні я планую відвідати Річні збори СФУЖО та Міжнародний жіночий форум у Львові і засідання в Києві.

На нашому пленарному засіданні в червні ми будемо оцінювати те, що вже було досягнуто, і наші подальші плани.

Я сподіваюся, що багато з вас здійснили своє право голосу на федеральних виборах. Які привілеї у нас в цій країні! Під час останніх виборів я працювала на виборчій дільниці і була свідком голосування нової канадської пари. Це були перші вибори в їхньому житті. Вони були схвилювані і горді водночас, і за цим було красиво спостерігати.

Літо наближається, і я сподіваюся, що кожен з Вас знайде час, щоб насолодитися своїм улюбленим заняттям. Я постараюся провести свій час на березі озера, може навіть буду ловити рибу.

Бажаю вам чудового літа!

Глорія Ленюк,
Голова Крайової Управи ЛУКЖК

It is almost a year since the National UCWLC Executive has moved from the Eparchy of Edmonton to Eparchy of Saskatoon. Every day brought new challenges, and with the help of the executive, the bumps in the road were quickly smoothed out.

Six weeks after our Congress, I attended the CWL National Convention in Ottawa. In October, Past President Luba Kowalchuk, Geraldine Koban and I travelled to Jerusalem to attend the World Congress of the World Union of Catholic Women's Organizations (WUCWO). Luba Kowalchuk is part of the WUCWO Board. In November, I attended the congress of the Ukrainian Canadian Congress in Edmonton. Their meetings are held via teleconferences.

UCC and WFUWO (World Federation of Ukrainian Women's Organizations) regularly send their newsletters, bulletins and seasonal greetings. In August, I will be attending the WFUWO Annual meeting and an International Women's Forum in Lviv and meetings in Kyiv.

At our Plenary in June we will evaluate what has been accomplished and make further plans.

I hope that many of you have exercised your right to vote in the Federal election. What a privilege we have in this country! During the last election, I worked at a polling station and witnessed a New Canadian couple voting for the first time in their life. The excitement and pride was beautiful to observe.

Summer is upon us, and I hope that everyone finds time to enjoy their favourite pastime. I will try to spend time camping at the lake, maybe even catch a fish or two.

Have a great summer!

Gloria L. Leniuk,
National UCWLC President

World Union of Catholic Women's Organizations (WUCWO)

Centenary General Assembly

Jerusalem, October 5-11, 2010

"You will be my witnesses' Acts 1:8"

What a privilege it was to represent our UCWLC at the World Centenary General Assembly and a pilgrimage in the Holy Land. Past President Luba Kowalchuk, Vice-President Geraldine Koban and I were among 500 women from 60 countries. Our Assembly began on October 6, 2010. The opening Liturgy was held at St. Saviour Church celebrated by the Latin Patriarch of Jerusalem His Beatitude Fouad Twal. I was given the privilege of carrying the Cross in the procession of the clergy into the church. Past President Luba carried a banner of Our Lady of Pochiav. All our sessions were held at the Pontifical Institute of Notre Dame Centre in Jerusalem.

Our Study Days (October 6, 7 & 8) that included lectures and discussions by renowned speakers, and Statutory Assembly, which was the business session of the assembly, were held in the mornings and the afternoons were for guided tours to the Holy Places in Jerusalem, Bethlehem and Nazareth, and celebrations of the Holy Eucharist and prayer. It was marvellous to see women of all ages filled with such passionate commitment.

Delegates were asked to prepare for the General Assembly by reflecting on the faithful witness of women, especially their personal qualities, on "Women of the Old Testament," "Women of the New Testament," "Canonized Saints" and the "Modern Day Women." We were asked to reflect on the role of women from the

time of the founding of WUCWO through the present day in respect to family, Church and society, also "How do member organizations witness their Catholic faith amidst such pressing challenges as moral, religious, political and economic issues?"

Throughout the Study Days we attended lectures by renowned speakers. **Florence Gillet**, a French theologian spoke on "Mary, testimony of God Love, yesterday and today" as the inspiration and model for women of all time. **Marguerite Peeters**, journalist and author spoke on "Christian identity in a globalized world." **Christine Vollmer de Marcelus**, founder and president of the Alliance for the Family, spoke on the theme, "Forming Joyous Witnesses for Tomorrow, Today." **Ludmilla Grygiel**, who has worked on marriage and family life as well as on Christian anthropology, spoke on "The witness of feminine genius – the basis for the mission to which God has called us." **Ana Cristina Villa de Betancourt**, responsible for the Women's Section of the Pontifical Council for the Laity, spoke on the women in Scripture whose lives were transformed by their encounter with our Lord. We also had presentations by women living and working in the Holy Land. **Hanadi Soudah-Younan**, an English professor from Bethlehem University, believes

UCWLC National President Gloria L. Leniuk, Past President Luba Kowalchuk, Vice-President Geraldine Koban, and CWL National President Velma Harasen,

that as a Palestinian Christian and through her work at the University she fulfills her mission as a witness for Christ to both the Christians and those of other faiths. **Sr. Maria Grech**, FMM, works in the Franciscan Family Centre in Bethlehem. She described the difficulty for families with high unemployment and no housing so this centre has started a job-creation project which is bringing respect and dignity to families. We also had an inter-religious panel by members of the Focolare Movement. They discussed the difficulty living in an area where there is religious conflict.

The Statutory Assembly (October 9, 10 & 11) was the business sessions of the General Assembly. Accreditation for voting and Rules of Procedure were discussed. We heard reports from the table officers and regions. Spanish, French and English were languages that were used throughout the days of the Assembly. Translators were used simultaneously with the speakers.

Resolutions were passed. There were two candidates for the position of President General. We heard their speeches then the election was held. **Maria Giovanna Ruggieri** from Italy is the new President General of WUCWO. Congratulations to UCWLC Past President **Luba Kowalchyk** for being elected to the WUCWO Board.

Our tours were to follow the Footsteps of Jesus. Unfortunately, the tours were not in chronological order.

Our first tour was a drive to the Mount of Olives for a spectacular view of Jerusalem. Then we proceeded to the Garden of Gethsemane to visit the Church of all Nations. Nations that provided funds for the construction of this church have the Lord's Prayer in their native language painted on the walls. The olive trees in the Garden are very old and reputed to have been started from the original trees. On both sides of the road to Bethlehem were vast rocky pastures where shepherds tend their flocks of

sheep and goats. This area is called the Shepherds Fields. It is here where the angels announced the birth of Jesus. Then we continued to Bethlehem to visit the Nativity Church which was built by Constantine in the 4th century over the traditional Grotto of Jesus' birth. We visited the Manger, the Grotto of St. Jerome, and the Church of St. Catherine which was built over the cave where St. Jerome lived while translating scripture from Greek to Latin.

The thirty-one delegates from Canada brought school supplies which we presented to a Palestinian Catholic School Administrator. We brought as much as our luggage could handle. Plans are in motion to connect with this school on a regular basis.

On our next tour we entered the Old City of Jerusalem. We visited the Church of St. Anne which was built on the site of Mary's birthplace. Alongside the church were archaeological diggings of the Pool of Bethesda. Every Friday the Franciscan's lead a procession along the Via Dolorosa (the Way of Sorrows), the route that the cross-bearing Jesus followed from the site of His condemnation (Praetorium) to the site of His crucifixion and grave. Each event on His walk has a chapel commemorating it, comprising the 14 Stations of the Cross. The site of Jesus' crucifixion is the area identified as Calvary within the Church of the Holy Sepulchre. A Greek Orthodox altar stands directly over the rocky outcrop on which the cross of Christ is believed to have

stood. The rock can be touched through a hole in the floor under the altar. The Tomb of Christ is also located in this church. Pilgrims can see the place where Jesus' body was laid as well as a piece of stone that was rolled away.

On our final day of the Assembly, after the closing ceremony and liturgy we drove to Mt. Zion to visit the Cenacle, the place in which Christ celebrated the Last Supper. The Franciscans have a very small Church where mass can be celebrated in memory of the Last Supper. We also visited the Basilica of the Dormition of Our Lady and the Church of St. Peter in Gallicantu where Peter denied Jesus three times. We then preceded to Ein Karem, birthplace of St. John the Baptist, and to see the Visitation Church where Mary proclaimed her famous "Magnificat." Our day ended with a banquet in Bethlehem. The next day everyone was departing for Tel Aviv or embarking on optional tours.

Many of us took the extended two-day tour to Galilee that had been arranged by WUCWO. On the route to Galilee we experienced the mineral waters and mud of the Dead Sea, the lowest spot on the face of the earth. After the barrenness of the Desert of Judea, studded with armed checkpoints and small settlements of Bedouins, we arrived at the oldest city on earth, Jericho, an oasis in the desert. This area produces fresh fruit and vegetables all year round. Jericho dates, bananas and citrus fruit are especially famous. Water for irrigation is supplied by the Jordan River and underground springs. High above Jericho is the harsh bare Mount of

UCWLC Past President Luba Kowalchyk (left) with Icon of Mother of Pochaiv.

Temptation. Continuing north through the Jordan Valley to Yardenit, where the Jordan River flows out of the Sea of Galilee, is the site for the baptism of Jesus. The site sits on the banks of the Jordan River between magnificent eucalyptus trees and the natural river flora. At Ginosar, we had the opportunity to see a first-century boat that was recently discovered in the mud, displayed in a museum, which may be similar to the one Jesus used. To complete the day, we had a ride on a boat on the Sea of Galilee.

Capernaum was the home of our Lord during His ministry. Here Jesus chose His first four disciples—Peter, Andrew, James and John. Located prominently in the ruins of Capernaum is an excavation known as the House of Peter. Underneath the modern church at this site are 5th- and 4th-century churches all built over the ruins of a first-century church. The Church of the Primacy of St. Peter, on the shore of the Sea of Galilee, occupies the site where Jesus appeared for the third time after His Resurrection. Next, we drove up to the Mount of Beatitudes to visit the site of the Sermon on the Mount, beginning with the beatitudes. The mountain is topped by a Catholic chapel. The church's octagonal shape depicts the eight beatitudes. The seven virtues are also depicted by symbols in the pavement around the altar.

UCWLC National President Gloria L. Leniuk (left) was given the privilege of carrying the Cross in the procession of the clergy into St. Saviour Church during the opening Liturgy.

Our final tour day was in Nazareth and area. Nazareth is the home of the largest Arab community inside of Israel. The city is dotted with churches, convents and monasteries that have been built since the 6th century. The most known landmark is the Basilica of the Annunciation. The church covers the traditional site of the Virgin Mary's house, the Virgin's cave where the archangel Gabriel appeared to Mary. St. Joseph's Church is built over the cave thought to be Joseph's house. It is believed that Jesus probably lived in Nazareth for about twenty-five years. Our final excursion was to Mount Tabor. The steep road is accessible only by taxis. The beautiful church is surrounded by ruins of the monastery of almost 1,000 years ago. The Basilica of

the Transfiguration commemorates the miraculous event recounted by Matthew.

Our pilgrimage to the Holy Land is almost indescribable. Each one of us must have had a different reaction to different sites. Two memorable events for me were the procession along the Via Dolorosa and the Palm Sunday Walk that culminated in the Garden of Gethsemane. But, the most memorable event was on Mount Tabor where I came upon a chapel where a Ukrainian Catholic Liturgy was sung. I came just in time to hear the reading of the Gospel.

There were places that we didn't get to visit as time was short, but those that we did visit and enjoyed, we were sobered by the ever-present division in the country, politically and physically. Never in danger, we crossed and re-crossed the Israeli checkpoints on our way in and out. It does cause great concern for our Christian brothers and sisters, and access to the sacred sites in the near future. ☩

*Submitted by Gloria L. Leniuk,
National UCWLC President*

**Deadline for fall
issue submissions**

•• НАША ДОРОГА ••
1.IX.2011

**Річенець дописів
на осінній номер**

Photo used with permission of the Saskatoon Community Foundation.

The Honourable Dr. Stephen Worobetz, LIEUTENANT GOVERNOR OF SASKATCHEWAN & Michelene Kindrachuk-Worobetz

Michelene Kindrachuk was born to Henry and Anne (Stephaniuk) Kindrachuk on October 12, 1920, in Cudworth, SK. Her youth was filled with the love and support of hardworking parents and ten siblings. Religious faith played a fundamental role in their family unit.

Michelene's family often welcomed the Sisters Servants of Mary Immaculate who moved from town to town teaching young children and ministering to families.

Michelene attended Business College in Saskatoon. She faithfully attended St. George Cathedral. On May 1, 1949, she married Dr. Stephen Worobetz at Holy Eucharist Ukrainian Catholic Church in Cudworth. Early in marriage they set their goals and developed a strong relationship that would prepare them for service based on honesty, faith and hard work.

In 1954 Michelene was a Charter Member of the Ss Peter & Paul Branch (Saskatoon) UCWLC, holding executive positions and convening many fundraising teas. She served as Eparchial Vice-President in 1955, 1958 and 1959. She also served as the UCWLC Eparchial liaison for the Eparchial Museum during its development.

With the appointment of her husband as Saskatchewan's 13th

Lieutenant Governor Michelene was very honoured to serve with her husband. The highlight of her role was hosting a dinner for the Queen and Duke of Edinburgh in 1973 in Regina.

Michelene was a woman of strong faith and understanding. Her style and grace endeared her to her family and friends.

The Honourable Dr. Stephen Worobetz was born in Krydor on December 26, 1914 to Ukrainian Catholic immigrant parents. He studied at the Universities of Saskatchewan and Manitoba, graduating as a medical doctor in 1940. He served as a medical officer with the Princess Patricia Canadian Light Infantry in the Italian campaign and was awarded the Military Cross for his courageous actions. Following the war he resumed his medical practice in Saskatoon and completed post-graduate studies to become a surgeon. In 1970 Dr. Worobetz was the first person of Ukrainian origin to be appointed Lieutenant Governor of Saskatchewan,

a post he served with dedication and distinction until 1976 when he resumed his medical career until his retirement in 1982.

He served his church and community, volunteering his time on many boards and committees. He was a Saskatoon Catholic School Board Trustee, a founder and Board Chairman of St. Joseph's Nursing Home, Saskatoon, president of the Ukrainian Catholic Council of Saskatchewan and founder and charter president of the reorganized Canadian Club of Saskatoon.

In 1984 Dr. Worobetz received an honorary doctorate from the University of Saskatchewan. He was awarded the Canada 125 Medal, appointed an Officer of the Order of Canada in 1993, recognized with the Nation Builders Award from the Ukrainian Canadian Congress – Saskatchewan Provincial Council in 1995, and received the Saskatchewan Order of Merit in 1999.

In 1989, Dr. Stephen and Michelene established the Stephen

and Michelene Worobetz Foundation to encourage volunteerism and to provide financial support to charitable and non-profit organizations, institutions and persons in the areas of religion, especially of the Ukrainian Catholic faith, health, education and culture. In 1999 they established the Endowment Fund for St. Thomas More College, University of Saskatchewan, supporting the work of the Prairie Centre for the Study of Ukrainian Heritage. Valuing the importance of religious education and faith understanding, they established the Michelene Worobetz Endowment at the Saskatoon Community Foundation. The Worobetz's were very proud of their heritage and were dedicated to family, church and community. They were a couple of quiet distinction who gained respect through their example to others. They left a very special gift with their Foundations and Endowments so that the community they so loved and supported could grow and prosper with the same values that they cherished.

Michelene passed away June 6, 2005. Dr. Stephen passed away on February 2, 2006. ☩

*Material compiled by Dorothy Lazurko,
ND Representative,
Eparchy of Saskatoon.*

Про що говорить тіло

Яких помилок "мови тіла" слід уникати під час співбесіди

Причиною провалу вашої співбесіди можуть стати аж ніяк не професійні якості, а кволе рукостискання або звичка гратися із волоссям. Для створення переліку найсерйозніших "похибок мови тіла" сайтом CareerBuilder.com були опитані більш ніж 2500 фахівців з найму персоналу.

Наприклад, не одержати бажану вакансію може той, хто уникає зорового контакту зі співрозмовником. Такої думки дотримуються 67% наймачів, застерігає Forbes. Така поведінка змушує того, хто проводить інтерв'ю, вважати, що ви не впевнені у собі або навіть припустити, що ви почуваетесь некомфортно саме через нього.

Того, хто не посміхається, не візьмуть на роботу 38% наймачів. Якщо ж ви будете занадто крутитися й смикатися, то через це вам ладні будуть відмовити 33%.

На заваді вашій блискучій кар'єрі також може стати погана постава. Опитування показало, що цей недолік є вирішальним для 33% інтерв'юерів.

Кандидати із млявим рукостисканням не до вподоби 26% фахівців з найму, а схрещені на грудях руки – 21%.

Схрещені руки, на думку Хефнер, сигналізують про надлишок самовпевненості – щось на кшталт "Ну, ця робота – моя".

Іншим "червоним прапорцем" можуть стати нечіткі або неповні відповіді на запитання.

Гратися з волоссям не варто у присутності 21% інтерв'юерів. Такий самий відсоток фахівців дратують кандидати, які під час бесіди мають звичку торкатися свого обличчя.

І, врешті, 9% спеціалістів з найму персоналу здатні сказати вам "ні" лише через те, що ви надто сильно жестикулюєте. ☩

Українська Правда, вибрано.

3.VI.2011

Онук українського священика підкорив небеса

25 травня минуло 122 роки від дня народження Ігоря Сікорського, видатного конструктора гелікоптерів.

The Sikorsky Blackhawk helicopters were used in the operation on Osama bin Laden in May.

Geraldine Koban
Vice-President &
Scholarship Committee Chair,
UCWLC National Executive

New Westminster Eparchy

VERNON MEMBERS ARE BUSY

UCWLC members prepared celebratory meals for Christmas Eve, Pre-Lenten meal, Lenten Mission, Easter, Appreciation Day, St. Nicholas heritage church picnic, Family Day in June, October Bazaar and the November Praznyk.

They also support an adopted boy in Ukraine through money raised at Sunday lunches following Divine Liturgy.

The UCWLC also raised money for planned budget items with the sale of pyrohy and holubtsi, parish bake sales, general collections and from personal donations.

The ladies visit shut-ins and the ill, buy fresh flowers for church, do lots of baking, prepare food for the children's summer camp, clean the church complex and put together a Christmas food bank hamper.

They also prepared lunch for two funerals and an interim wedding reception of coffee, tea, water and juice.

Two delegates attended the Edmonton convention July 5-7. Our stitches were missed in the UCWLC 65th Anniversary Rushnyk, ceremonial cloth.

Pastor and Spiritual Director **Father Andrzej Wasylanko** attended a palliative care course, then presented the information to the members.

Special thanks to **Helen Pesklewis** for baking Holy Eucharist Bread and her care of the linens, plus **Kay Huculiak** for leading the choir and listing Epistle readers and Gospel candle holders.

Patricia Sawadsky

Edmonton Eparchy

60 YEARS LATER STILL DEDICATED TO THE CAUSE

Two years ago in August Sts. Volodymyr & Olga UCWLC Branch, Two Hills, AB celebrated its 60th Anniversary—a

momentous occasion—with Divine Liturgy, officiated by **Fr. John Sembrant**, followed by a potluck lunch and an opportunity to view a display and pictures of the Branch's history. The Branch was founded on July 6, 1949 with 23 members under the spiritual guidance of **Fr. Melnychuk** when the church was a one-room schoolhouse and meetings were held in members' homes. To raise money the ladies worked hard holding bingos, card parties, bake sales, and catered for weddings and funerals. In 1959 \$4,300 was donated towards the new church and in 1988 \$5,000 was used to upgrade it as well as the lower level hall, and to purchase a set of vestments.

As of 2011, there are 16—not all active—UCWLC members. The small, struggling rural Branch is proud of its past. It maintains the spiritual and cultural needs of the church.

Sts. Volodymyr & Olga UCWLC in Two Hills. Members in photo:

Back Row: **Katherine Uhrynychuk, Tillie Sawchuk, Eva Semeniuk, Cecile Elkow, Anne Shybunka, Myrtle Hryciw, Lillian Elkow, Tillie Babych.**
Front Row: **Emily Skoropadyk, Mary Wysocki, Shirley Trach, and Pat Marcichiw.**

The 2011 Executive consists of: President – **Shirley Trach**, Vice-President – **Pat Marcichiw**, Past President – **Anne Shybunka**, Secretary – **Myrtle Hryciw**, and Treasurer – **Mary Wysocki.**

The Branch was founded on

Shirley Trach

Executive and members of the Assumption of the Blessed Virgin Mary Parish in Calgary.

SOME CALGARY HISTORY

The Assumption of the Blessed Virgin Mary Parish, Calgary Branch of the UCWLC was founded in 1950 in the presence of 41 ladies, **Rev. Nestor Drohomiretsky** and **Rev. George Kowalsky**. Eparchial representative **Maria Savchuckevych**, President **Katherine Peteske** and Spiritual Advisor **Father A. Chimy** explained the aims and tasks of the organization.

The first executive comprised: **Maria Solodky** – President, **Helen Bayrock** – Vice-President, **Stephania Simen** – Secretary, **Anne Light** – Treasurer, **Maria Plecan** – Hospodynna responsible for culinary function, **Anna Prokopiw** and **Katherine Bartman** – Audit Committee. The newly organized UCWLC Calgary Branch set to work with enthusiasm and broadened its horizons in a short time.

In 1954, the parish decided to build a new church, the Assumption of the Blessed Virgin Mary. The Branch dedicated a major part of their activities toward fundraising for this project.

The presidents, some of whom served several terms, included **Maria Solodky**, **Natalie Robak**, **Anne Iwasyszyn**, **Anne Szun**, **Olga Zazula**, **Katherine Papirchuk**, **Helen Hladyshevsky**,

ACTIVITY HIGHLIGHTS

- 1968** Hosted a visit of **His Beatitude Patriarch and Cardinal Josyf Slipyj** to the parish.
- 1986** Visit of **His Beatitude Patriarch and Cardinal Myroslav Lubachivsky**.
- 1988** Millennium of Christianity in Ukraine, the Calgary Branch purchased and donated the bronze relief sculpture, from Italy, depicting Prince Volodymyr and the christening of Ukrainian people in the Dnipro River in 988. Several members of the parish and UCWLC Calgary Branch took part in the “Millennium Celebrations” in Rome joining approximately 10,000 pilgrims from the diaspora.
- 1988** Winter Olympics in Calgary International Bazaar.
- 1992** Under the capable organizing of **Lydia Hladyshevsky**, the 100th Anniversary of Ukrainian Settlement in Canada was celebrated with the concert “Glorious and Free.”
- 1994** Eight participants in the National 50th Anniversary of the UCWLC with the National Pilgrimage to Ukraine.
- 1995** **Lydia Hladyshevsky** received one of the Calgary Women of Distinction Awards for her work with Citizenship Court and different cultural and educational programs.
- 1999** Adopted a child in Ukraine through Child Care International.
- 2000** 50th Anniversary of Branch was held in Bethany Care Centre where two past presidents were in residence.
- 2000** Purchased Holy Trinity Tapestry embroidered by the renowned **Reverend Dmytro Blazejowskyj**.
- 2001** Honoured **Anna Denis** and son **John** for contributing hundreds of beautiful pysanky to fundraising.
- 2008** Honoured our centenarian member **Maria Welk** on her 100th birthday.
- 2010** October 1, 2010: the 60th Anniversary!

Lydia Hladyshevsky, Anne Jakymiw, Anne Pawelek.

The UCWLC is committed to assist its members in their growth and understanding of their faith, rite, cultural heritage and to support their Christian commitment within the life of the church and society.

It appears the Branch has done very well.

Торонтонська Епархія

MINISTER OF ENVIRONMENT DROPS IN FOR TEA

Thornhill's St. Volodymyr UCWLC were surprised by the unannounced visit of **Honourable Peter Kent**, Minister of Environment, at their annual Valentine Tea on February 13th. This was the Minister's first visit to the Parish and a good thing he came.

St. Volodymyr's own parishioners and many Thornhill community residents. As usual, a number of the Sisters Servants of Mary Immaculate also attended. Several members of the Toronto Eparchy executive were present, including First Vice-President **Olia Dallemore**, 2nd Vice-President **Olha Karaim**, Membership Committee **Stephanie Shymko**, and Retreats Coordinator **Catherine Korchinsky**.

Fr. Matthew Drury opened the festivities with a prayer.

60-літній Ювілей ЛУКЖК Калгарі, Альберта

Шістдесятий ювілей у 2010-му році
Це справжня – виїмкова дата
Для пань церкви св. Успіння Богородиці,
Особливо для засновників-ювілятів.

За почином отця Дрогомирецького,
Жертвенних і працьовитих наших пань
Саме Святого року тисячу дев'ятсот
п'ятдесятого

Засновано відділ ЛУКЖК для праці
і змагань.

Про ціль-завдання жіночих організацій
Думаю, що кожний і кожна з нас
Наочно бачили їхню працю
Для Бога, Церкви, молоді і нації.

Скільки допомоги в грошах і праці
У різних формах, величі і часі
Одержали потребуючі, не тільки наші,
Але загально сказати можна – всі.

Ця муравлина постійна їхня праця
При помочі Заступниці Людства – Марії
В додатку, жертвенна українська вдача
Додає потребуючим у житті і надії.

Отож членкині ЛУКЖК у Калгарі
В цей рік шістдесятого Вашого Ювілею
Не відмовляйте Вашої поради
Всім, хто звернеться до Вас за нею.

Хай буде честь і слава Вам – піонери
За шістдесятирічну працю в ЛУКЖК
Нехай Всевишній благословить Калгарі
А Заступниця наша винагородить
Ваш труд.

В. Кузьмин

Special guests local Town Councillor Valerie Burke (second from left) and Minister of Environment Hon. Peter Kent, the local MP, are flanked by Co-convenor Helen Perko-Hrycyna, Branch President Maria Luczka and Co-convenor Irene McLellan.

He was re-elected during the May federal election!

A special guest pourer at the event was town Councillor **Valerie Burke**, a frequent visitor. In February 2007 she presented the Branch with a special Commemorative Plaque on behalf of the Mayor of the Town of Markham, acknowledging the charitable work which the Branch does in Ukraine.

Many days of planning and hard work are required to prepare this annual event.

It is always well attended by UCWLC members and supporters from many of the parishes in the Greater Toronto Area, as well as

Co-convenors **Helen Perko-Hrycyna** and **Irene McLellan**, and Branch President **Maria Luczka** welcomed all guests to a most enjoyable afternoon.

The event depends on donations, bake table sales and a raffle to raise money for the projects which the Branch supports. This year's proceeds were designated for charities, orphanages and other organizations in Ukraine which support children who are in need. "Dzherelo," "Children of Chernobyl," and St. Sophia's School in Lviv have been some of the recipients in the past.

Lillian Leganchuk, St. Volodymyr's UCWLC Branch, Thornhill

Вічна пам'ять

Прийдіть, браття, попрощаймося з померлою, і подякуємо Богові, вона бо відійшла від рідні своєї і до гробу спішить. Вже не журиться про суєту світу і про многострасне тіло.

Come, Brothers and Sisters, let us bid a last farewell to her who has passed away, and also let us thank God. She is leaving her relatives and is hastening to the grave. No longer is she concerned about the vanity of the world and her human passions. Where are her relatives and friends? Behold we are parting now. Let us pray to the Lord for her repose.

Eternal Peace

† Anna Baytalan

1.VI.1922–6.XI.2010

Born in Ropica Gorna, Poland to Wasyl and Julia Ruserko, Anna attended grade school in Poland and another three years in a convent in Lviv operated by the Sisters of Mercy. When Anna was 19, the German Gestapo entered the convent and transported students to a forced labour camp near Breslau, Germany. Trying to escape twice, Anna was transferred to Auschwitz Concentration Camp to remain for over three years until liberation. After nearly four years in German refugee camps, she immigrated to Peoria, Illinois to work as a caregiver to an American family. In 1949 she moved to Ituna, SK and married William Baytalan in 1950. The couple farmed until retiring to Ituna in 1974. Anna was a faithful parishioner of Sacred Heart Church and a longtime UCWLC member. She enjoyed reading, writing, stamp collecting and

gardening. Predeceased by her husband and a grandson, Anna is lovingly remembered by two sons and daughters-in-law, two grandchildren and one sister.

Dorothy Lazurko

† Marie Yaworowski (Marchuk)

25.III.1921–28.XII.2010

passed away peacefully at a care centre in Vernon. She leaves her loving husband of 57 years. Formerly of Alberta she was an active member of St. Josaphat's UCWLC from 1981 until her late years.

Prayer services were held at St. Josaphat's Ukrainian Catholic Church in Vernon and Divine Liturgy at the Holy Eucharist Ukrainian Catholic Church in Edmonton followed by the burial at Holy Cross Cemetery, Edmonton.

*Joanne Kosick, UCWLC President,
Vernon Branch*

† Ольга Мазур

1908–2011

11 січня 2011 року в присутності родини відійшла у вічність довголітня членка ЛУКЖК Ольга Мазур, проживши 102 роки.

Покійна Ольга приїхала до Канади молодою дівчиною і одружилась з Ільком Мазур у році 1932, вони виховали трое дітей, 10 онуків і 14 правнуків. Дуже любила Церкву і завжди помагала у всьому. Вписалась до організації ЛУКЖК і була однією з тих перших голів нашого відділу і активною членкою майже до останніх років свого життя.

Також належала до нашого Клубу сеньйорів «Зустріч».

Похоронні відправи відслужив парох о.-декан Володимир Янішевський і з прапором ЛУКЖК стояли коло покійної членки нашого відділу в присутності великої родини і парафіян церкви Преображення в Кіченер.

✠ **Helen (Stack) Lynn**
9.XII.1919–2.IV.2011

“Some people come into our lives and quickly go... some stay for awhile and leave footprints on our hearts, and we are never ever the same.” – Flavia

Helen Lynn—a woman for all seasons—was devoted to her Ukrainian Catholic faith and culture. She was a loyal Canadian citizen and wore “many hats” in her life as a daughter, sister, wife, baba, great-grandmother, volunteer, longtime St. Vladimir parishioner, 60-year UCWLC member, Branch president, mentor, dear friend. Despite facing many life’s hardships, she was a very special lady with an eternal sense of humour and a hard work ethic. She will be fondly remembered for her countless thoughtful, generous acts, such as knitting

blankets for first-born babies of parish ladies.

*Rosemarie Nahnybida,
St. Vladimir, Edmonton*

✠ **Mary (Moroziuk) Porenychuk, HLM**
2.X.1928–10.IV.2011

was born in Vegreville and raised in Mundare, the heart of Ukrainian Alberta. She finished business college and in 1944 joined St. Josaphat’s Parish where she became an active member of the Ukrainian Catholic Youth and met her future husband, William. Eventually they had three daughters.

Over some 53 years, Mary provided continuous and dedicated service to all three levels of UCWLC. She held various positions, such as Branch president and Eparchial treasurer, and served

on many committees. Known for her organizational skills, she coordinated Congress and Eparchial convention meals and banquets, and organized ordination banquets in honour of five bishops. For her hard work and dedication she received several awards, including the one of which she was most proud—UCWLC HLM (2005).

Mary’s life revolved around her family, church and Ukrainian community. Her love of baking and cooking was evident throughout her life—not only for her family, but making borsch and kutya for parish celebrations and Heritage Days. Setting high standards for herself, she had an eye for detail. This made her a great record keeper. She was not afraid to speak up for a cause. Refreshingly honest, one always knew where she stood on various issues. Mary had a generous heart, always contributing to worthy causes or events. If she was your friend, she was your friend for life.

A leader, a visionary, a friend, Mary touched many people and made a difference. She will be remembered and greatly missed.

Taken from the eulogy by Maria Pastuszenko by Rosemarie Nahnybida

Aren't you glad you hung your CDD pump on the bedpost overnight

By Adam Romanchuk

Oh, aren't you glad you hung the CDD pump on the bedpost overnight
And listened to her lullaby assuring all was working right
In her sleep free effort to abolish all your undiscovered blight
Oh, aren't you glad you hung your CDD pump on the bedpost overnight?

In just two weeks she knows that we will once more rendezvous
And with my straps for arms how I will fiercely cling to you
And with my tiny evening song, we'll soon put those cells to flight!

And as the singing and the clinging and the “rapture?” and the fun
Starts to grow and blossom as the flowers in the sun
Could romance be in the cards and true love be in our sight
Am I glad I hung my CDD pump on the bedpost overnight.

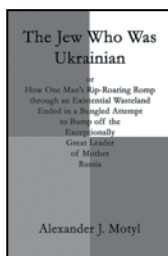
Adam Romanchuk is a cancer patient at Seven Oaks Oncology Clinic who began chemotherapy a few weeks prior to writing the poem one night when he was not able to sleep. His wife is a Blessed Virgin Mary UCWLC member in Winnipeg. We wish him well.

READING VIEWING PLAYING КНИГИ ФІЛЬМИ ГРИ

Огляд книжок, фільмів, радіо, телебачення, концертів, виставок та музики з українським змістом

A review of books, films, radio, TV, concerts, exhibits, music and theatre dealing with Ukrainian themes

The Jew Who Was Ukrainian by Alexander J. Motyl—writer, painter, and professor. He is the author of three previous novels. His poems have been published widely; his artwork has been exhibited in solo and group shows in New York, Philadelphia, and Toronto. He teaches at Rutgers University, Newark and lives in New York.

Testimonials to *The Jew Who Was Ukrainian* from various reviews:

“... devilishly witty intellectual farce in which historical meditation faces off with madcap lampoons of past and present political rogues and assassins... wildly imaginative riff on a century of East European history...”

— Catharine Theimer
Nepomnyashchy, Ann Whitney
Olin Professor of Russian Literature, Barnard College

Only Alexander Motyl could conjure up this delightful mixture of ghoulish, existential madcappery with insightful, satirical brilliance. This is a fantasy for the adventuresome, geopolitical reader who's eager to have his mind bent and tickled.

— Jed Feuer, Composer,
New York City

This hilarious and poignant anti-historical novel is a vertiginous journey through the Russian Revolution, Stalin's purges, Nazi concentration camps, underground anarchist gatherings, and the KGB network... main character, the laughable Volodymyr Frauenzimmer, works through his excruciating guilt, split hence irreconcilable identity, and obfuscating desire to settle accounts with history. This book is a cold shower for anybody who still thinks you can change history and passionate encouragement for all those confident that you can do nothing about it.

— Yohanan Petrovsky-Shtern, Associate Professor,
Jewish History,
Northwestern University

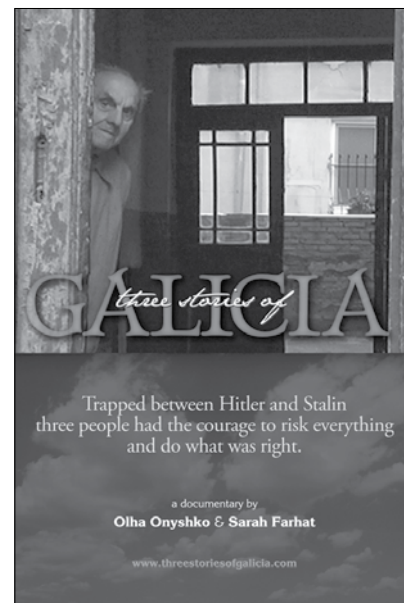
Candide meets The Terminator—in the funhouse of history, ethnic prejudice, ethics and the dysfunctional family. An intellectual thriller (camps and assassins included).

— George G. Grabowicz,
Professor of
Ukrainian Literature,
Harvard University

... seduction by the preposterous.

— Myrna Kostash, Writer,
Edmonton, Canada

Order online at <http://www.thelostbookshelf.com/cervenabooks.htm>.

Three Stories of Galicia is a journey through the landscape of Galicia through the eyes of three people. Three people—two of whom recount their life during the war, and one after the war—are at the centre of this film. We first meet Aharon, whose family escaped the atrocities hidden by his neighbours. Our second introduction is to Olia, who, through her passion to free Ukraine, got sent to the Gulag, but managed to find her children through a humane NKVD officer. Finally, we meet Father Stanislav, who, through resurrecting churches and monuments, keeps alive the memories and histories of the many who peopled this land. These are stories of compassion, of humanity and of dignity. Whether it be the soccer-playing Aharon, the feisty Olia with her jaunty beret, or Father Stanislav, who writes soap operas, each

tries to do what is right in the face of adversity, often suffering the consequences.

The directors Olha Onyshko and Sarah Farhat have pieced together a kaleidoscope of memories, characters, and documents, all intertwined and beautifully filmed. Sometimes funny, sometimes sad, but constantly engaging, this film is definitely worth seeing.

Неділя 15-го травня. День був непривітний, дощовий і не стимулював людей виходити з хати. Однак кінотеатр був заповнений.

Екран відкрився панорамами кольорових краєвидів – на їх тлі диктор оповідав коротко історію Галичини, яка творилася взаєминами трьох народів – поляків, українців та євреїв. Сам фільм складається з трьох гарно опрацьованих частин на тему людяності. Спочатку

зустрічаємо Арона, який малим хлопцем жив у Бориславі та дякуючи добрим сусідам пережив війну. Далі вітаємося з Олею зі Львова, котра була в підпіллі та була заслана на Сибір. Завдяки одному доброму НКВД-истові вона відшукала своїх дітей. У третій частині, знайомимося з отцем Станіславом з Перемишля. Отець Станіслав намагається зберігати пам'ять про минуле усіх трьох народів Галичини, і при тому старається помирити всіх учасників історії своїми добрими вчинками і милосердним духом.

Фільм був мистецько виконаний на високому рівні. Я була зворушена тим, що фільм виголошував доброту, витривалість і розуміння людини у такий тяжкий час.

Вітаю режисерів фільму з їхнім досягненням і бажаю їм подальших успіхів. Д

Рецензія Марусі Спольської

Marsha Forchuk Skrypuch continues to rack up honours for her latest novel.

Stolen Child, Skrypuch's 12th book, was recently given a

Crystal Kite Award by the Society of Children's Book Writers and Illustrators. Each year, the awards recognize books from 70 regions around the world. *Stolen Child* won for the Americas region, which includes Canada, Mexico and Central and South America.

[...]

Stolen Child tells the tale of 12-year-old Nadia, who emigrates with her parents to Bradford. Nadia is a Lebensborn, a child who was kidnapped for her blond, blue-eyed Aryan looks by the Nazis in their frenzy to build a master race. Д

Ukrainian Catholic Women's League of Canada National Executive

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$500 to a person of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Ukrainian Studies at the post-secondary level. Applications are available from and should be submitted to

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship Committee

Geraldine Koban, Chair
160 Sunset Drive South
Yorkton, SK S3N 3R9

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$1000 to a lay woman of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Religious Studies at the graduate level. Applications are available from and should be submitted to

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship Committee

Geraldine Koban, Chair
160 Sunset Drive South
Yorkton, SK S3N 3R9

Deadline for receipt of complete applications is November 1

Ukrainian Ties to Rome

By Natalie Shymko

Each year, the faithful from Ukrainian communities around the world travel to European centres of Christian worship. Undoubtedly, there is no better place to visit than Rome, the cradle of Western Christendom. Today, as the spiritual and physical centre of the Catholic Church, Rome plays host to a never-ending tide of pilgrims who come to see the Pope, visit the basilicas and pay their respects to the early Christian martyrs at the catacombs.

While in Rome, visitors have a golden opportunity to experience some of the most celebrated religious sculptural and architectural works that Italy has to offer. However, it is worth noting that Ukraine's relations with Rome have their roots in medieval times. One such example is the fate of Pope St. Clement who was exiled by the Roman Emperor Trajan to Crimea. His remains were discovered by St. Cyril Solunsky in 861 A.D. and later transported from Kherson to Rome. It is also important to remember that following the Christening of Ukraine under St. Volodymyr the Great, direct relations were established between Kyiv and Rome. For example, Pope John XV sent papal emissaries to Kyiv in 988 and 991 A.D. Similarly, Pope Sylvester II established a mission in 1000 A.D.

Furthermore, in 1075 A.D. Kyivan Prince Izyaslav Yarosla-

“... in 1626, the Ukrainian Catholic Church and its Metropolitan established the first Ukrainian residence in Rome. Today, it is found at the Church of the Madonna of Zhyrovtytsi, which contains a miraculous icon of the Blessed Virgin...”

vych sent his son, Yaropolk, to Rome where Pope Gregory VII crowned him king. Almost two centuries later, in 1253 King Danylo was officially crowned in Halych by Pope Innocent IV's official representative, Opiso. Few people realize that from 1454 the Metropolitan of Kyiv, Cardinal Isidor, lived in Rome until his death in 1463. More recently, following his release from Soviet concentration camps in 1963, Archbishop Major Cardinal Josyf Slipyj made his residence in the Vatican until his death in 1984.

Rome played a critical role in Western culture, especially from the Constantine era to the late 18th-century Baroque period. The Italian capital attracted countless artists, writers, philosophers, religious and political leaders. Unquestionably, many

visitors will find that under the patronage of the powerful papacy, the construction of churches, chapels, and altarpieces, all portraying Christian themes and motifs, enabled artists to build a new Christian Rome on a pagan Greco-Roman past. In fact, the majority of religious artworks from the early 13th to 19th centuries were produced by Italian artists throughout Central and Eastern Europe, including Ukraine. A case in point is the Italian 18th-century architect Bartolomeo Rastrelli, who designed two outstanding buildings in Kyiv—**St. Andrew's Church** (1747-53) and the **Mariinskyi Palace** (1752-55).

Perhaps the most monumental religious works were created during the papacy of Julius II della Rovere (1503-13). As one of the greatest patrons of the arts, he commissioned the most renowned assembly of talent—Bramante, Raphael and Michelangelo. As a result, indirectly creating the Italian High Renaissance period in art under a program of Church and political reform, Pope Julius II inspired a new vitality in Renaissance Catholicism. The works produced during his pontifical reign, such as parts of **St. Peter's Basilica** and Michelangelo's **Sistine Ceiling**, portray a distinct artistic style. Visitors will find that the painted and chiselled ornamental and human forms are grander in scope,

freer in their dynamism and infused with divine spirit. By contrast, the remains of the Byzantine artistic style of the Eastern rite, with which many Ukrainians are familiar, are most abundantly found today outside of Rome, in such areas as Venice, Greece, Istanbul and Ukraine—regions which through trade and military battles adopted the dominant artistic style of Constantinople.

Upon entering **St. Peter's Basilica**, the viewer should note that the present church stands upon the 4th century remains of Old St. Peter's. The latter was an early Christian or Latin-crossed planned basilica erected during the Imperial Constantine period to mark the place where St. Peter

was buried. Commissioning the Italian architect Bramante in 1506, Julius II decided to rebuild the Basilica, thereby launching the construction of the greatest religious architectural dream of the Renaissance. After the efforts of approximately twelve architects including Michelangelo, Carlo Maderno and Bernini, and 22 popes, one hundred and sixty years later, St. Peter's Basilica became the greatest church in Western Christendom built on a truly heroic scale. Today, St. Peter's Basilica embodies the central-domed structural designs of Eastern basilicas and Roman Imperial Pantheon, together with Western Latin-crossed churches.

Within the central-domed crossing of the Basilica, above the crypt of the Apostle St. Peter, the first Pope of Rome, you will come upon Bernini's monumental gilded bronze "**Baldacchino**" (1624-33). Erected to mark the remains of St. Peter, the columned canopy of bronze resembles richly carved statuary and architecture. One should note that one of the Popes involved in the Baldacchino construction was Pope Urban VIII who initiated the beatification of the 17th-century Ukrainian martyr Bishop **Saint Josaphat Kuntsevych** (1580-1623). The latter's miraculously preserved body may be viewed in St. Peter's Basilica.

There are other important sites in Rome which are of particular interest to Ukrainian travellers. For example, in 1626, the Ukrainian Catholic Church and its Metropolitan established the first Ukrainian residence in Rome. Today, it is found at the **Church of the Madonna of Zhyrovtytsi**, which contains a miraculous icon of the Blessed Virgin, as well as the crypt of Ukrainian Metropolitan R. Korsak who died in 1640. Another major site not to be missed is the complex of buildings located in the Aventini area in Rome. Here, in the **Sobor of St. Sophia**, one can experience the illuminating cycle of encrusted gold mosaics. Part of the complex of the Sobor of St. Sophia is the former **Ukrainian Catholic University** in Rome, now known as the **Institute of St. Clement**. St. Sophia also houses crypts which included that of Ukrainian Patriarch Josyf Slipyj, whose relics were moved in 1992 from Rome to St. George's Cathedral in Lviv. →

The exterior of St. Peter's Basilica, Rome, Italy.

Tourists visiting the **Basilica of St. Peter's** frequently miss a notable sculptural work—the tomb of the Ukrainian **Bishop St. Josaphat Kuntsevych** located in this Basilica just to the right and before the main altar. St. Josaphat was brutally murdered in 1623 in Vitebsk (currently in Belarus). As Bishop of the Eparchy of Polotsk, following the 1596 Union of Brest, he championed the unification of Orthodox Christians in Ukraine and Byelorussia with Rome.

Even after his Beatification by Pope Urban VIII in 1643, St. Josaphat's relics secretly journeyed across Europe.

For over 300 years, St. Joseph's relics were hidden in churches in Byelorussia, Lithuania, Poland, Ukraine and Austria to escape Russia's attempts to destroy the Ukrainian Catholic Church and its symbols. In fact, in 1707, Tsar Peter the Great massacred all Basilian priests in Polotsk for hiding the relics. Following the final partition of Poland in 1795, and Josaphat's canonization to sainthood in 1867 by Pope Pius IX, Russia's Tsarist and Communist regimes were equally determined to find and destroy these relics.

On July 12, 1916 the re-discovered relics were transferred to St. Barbara's Ukrainian Catholic Church in Vienna, Austria. The latter became occupied in 1945 by Russian Communist troops who searched for the relics in order to destroy them in a campaign to liquidate the Ukrainian

An icon of St. Josaphat Kuntsevych, 1867 (in the Grottoferrata Monastery, Rome, Italy).

Catholic Church. They failed when in 1948 St. Josaphat's remains were secretly moved from Vienna to Rome by way of a clandestine escape route worthy of a sensational action thriller.

The relics came to rest in their current location in St. Peter's Basilica in 1963 under the patronage of Pope Paul VI thanks to the efforts of Cardinal Josyf Slipyj, following the latter's release from Soviet imprisonment in Siberia.

When the USSR collapsed in 1991, the Ukrainian Catholic Church that St. Josaphat sought to preserve survived and flourished in an independent Ukraine. Today in Rome, St. Josaphat occupies a rightful place among the Apostles Peter and Paul, earning the respect of all visitors to the Eternal City. **D**

Natalie Shymko holds an M.A. degree in the History of Art, University of Toronto. An educator and art appraiser, she is a UCWLC member, St. Basil the Great, Toronto.

Glorious Ukrainian Martyrs, Victims of Communist Barbarity

(excerpted from Catholicism.org)

by **Brian Kelly** February 10, 2011

Genocide wasn't enough. Stalin still wanted absolute control over all of Ukraine. In 1939, he sent his Red Army into western Ukraine; prior to this it was the eastern part of the country that took the brunt of his sadistic brutality. There was now only one major force in his way: the Catholic Church. Half of the Catholics in Ukraine had been deported and dozens of priests executed. The schismatic Orthodox Church, under the Moscow Patriarchate, cooperated with the Communist Party and kept its worship private. The Catholic Church (i.e., the Ukrainian Greek Catholic Church) under the authority of the pope continued its mission as mandated by Christ to teach, preach, administer the sacraments wherever needed, and evangelize. In 1939, the order came down from Stalin to intensify the persecution of the Roman Catholic Church in western Ukraine, liquidate it by terror if its leaders could not be bought outright. Everything the Church owned was confiscated. Convents, schools, hospitals, the Catholic press, and many Catholic churches were burnt to the ground. It was during the height of the persecution, in 1941, that the Nazis drove the Reds out of Ukraine. With Germany's defeat in WW II, the communists re-consolidated their hold in Ukraine, half the Catholic clergy were sent to prison and one-fifth were exiled; the schismatic orthodox (Moscow Patriarchate working for the Kremlin — *Ed.*) took over all the Catholic churches and all Church properties were seized by the atheistic state. **D**

"A person obsessed with enemies is a sick person. Communism is gone but its sicknesses remain."

— *Yevhen Sverstiuk, author and prisoner of conscience during the time of the USSR.*

Чудотворна

Сергій Грабар

Хтось наврочив мені, без сумніву хтось наврочив. Інакше чому постійно якась сила виштовхує мене із церкви.

Я просто не можу там бути. Кажуть, гріхи не пускають. У кожного гріхи. Як сказав Спаситель: «Хто без гріха, нехай першим кине камінь». Ні, справа не в гріхах, тут щось більше — привнесене ззовні, якась сила, яку я не в змозі здолати, сила, що розкинула наді мною свої крила, і гнітить, спопеляє, висмоктує життя краплину за краплиною.

Інколи вночі здається — вона схилилась до мене близько-близько, і вдвляється в кожну рисочку обличчя. Для чого? Чого вона хоче? Чому причаїлась десь поблизу, наче чекає слушної нагоди, щоб раз і назавжди захопити мене в свої тенета?

Як звільнитися від чар таємних? Де знайти захист? Де мій шлях до Храму?..

Монастир заховався серед гір. Мов приліпив його хтось до скелі. Маленький такий. Навколо оливи. Безкрай оливи і гори, а далі за горами море. Але це далі.

А тут, серед гір — тиха обитель — на честь Пресвятої Богородиці-Сердешної. Так нарекли її багато віків тому, бо заспокоює серця, захищає тих, хто збився з дороги, допомагає віднайти вірну путь — Богородиця Сердешна.

Не знала і не думала ніколи, що є така. Взагалі Монастир

ОЛЕНА КРУШИНСКА/WWW.DEREY.ORG.UA

з'явився так раптово, що я і зараз не уявляю, як потрапила сюди. Пам'ятаю важку, весь час петляючу дорогу в горах, і постійне бажання зупинитись, вийти, повернути назад.

Це те — наврочене, що висить наді мною. Як воно протистояло моїй подорожі до Монастиря, як пручалось, знущало наді мною, вивертаючи мене із середини. Як не пускало, але не встояло.

І я тут, перед Богородицею Сердешною — і хвиля, тепла хвиля накочується на мене, поглинає з головою, зрошуючи теплою солоною вологою. Вона стікає по моєму обличчю, заливаючи очі.

Я плачу? Ні, я радію від того, що прийшла сюди, до цієї маленької обители, що стою зараз перед Образом. І Матір Божа дивиться на мене уважно і лагідно. Вона розуміє мої митарства і сумніви, мої пошуки і гріхи. І Вона радіє, що я прийшла до Неї, що я знайшла свій шлях до Храму, і сльози радості зрошують її обличчя.

У кожного свій шлях до Храму, головне відшукати його. **Д**

Український Історичний Календар, *Kuiv*

*God wastes nothing—
not even sin. The soul
that has struggled
and come through
is enriched by its
experiences, and Grace
does not merely
blot out the evil past
but in the most
literal sense
“makes it good.”*

— Dorothy Sayers

Mission Moment

*Joy is a net of love
by which we catch souls.*

— Mother Teresa

**Did you buy a gift
subscription or two of
NASHA DOROHA
for your favourite people?
For their birthday
or anniversary?
Please see page 35.**

Having Women Friends

A young wife sat on a sofa on a hot humid day, drinking iced tea and visiting with her mother. As they talked about life, marriage, responsibilities of life and the obligations of adulthood, the mother clinked the ice cubes in her glass thoughtfully and turned a sober glance upon her daughter.

"Don't forget your sisters," she advised, swirling the tea leaves to the bottom of her glass. "They'll be more important as you get older. No matter how much you love your husband, no matter how much you love the children you may have, you are still going to need sisters. Remember, go places with them now and then; do things with them.

"Remember that 'sisters' means all women... your girlfriends, daughters, and all your other women relatives, too. You'll need other women. Women always do."

"What a funny piece of advice!" the young woman thought. "I just got married; joined the couple-world. Surely my husband and the family we may start will be all I need to make my life worthwhile!"

But she listened to her mother. She kept contact with her sisters and made more women friends each year. As the years tumbled by, one after another, she came to understand that her mother really knew what she was talking about.

After more than 50 years of living in this world, here is what I've learned:

Time passes. Distance separates. Children grow up. Jobs come and go. Love waxes and wanes. Men don't do what they're supposed to do. Hearts break. Parents die. Colleagues forget favours. Careers end. BUT... Sisters are there, no matter how much time and how many miles are between. A girlfriend is never farther away than needing her can reach.

Girlfriends, daughters, granddaughters, daughters-in-law, sisters, sisters-in-law, mothers, grandmothers, aunties, nieces, cousins, and extended family: all bless our life!

There are more than twenty angels in this world. Ten are peacefully sleeping on clouds. Nine are playing. And one is reading this little item.

Author unknown

Can't eat pork. Swine flu...
Can't eat chicken. Bird flu.
Can't eat beef. Mad cow...
Can't eat eggs. Salmonella...
Can't eat fish. Heavy metal poisons in their waters.
Can't eat fruits and veggies. Insecticides and herbicides.
Hmmm! I believe that leaves chocolate and ice cream!
Remember—'stressed' spelled backwards! is 'desserts.'

With thanks to Shirley Lisowski.

Reading the signs

Ten signs it's time for older drivers to hand over the keys:

1. Frequent "close calls."
2. Dents, scrapes on the car, fences, mailboxes, garage doors, curbs, etc.
3. Trouble judging gaps in traffic at intersections and on highway entrance/exit ramps.
4. Other drivers honking.
5. Getting lost.
6. Trouble seeing the sides of the road when looking straight ahead.
7. Slower response time; trouble moving foot from gas to brake pedal or confusing pedals.
8. Getting distracted easily or having trouble concentrating.
9. Difficulty turning head to check over shoulder while backing up or changing lanes.
10. Traffic tickets or warnings by law enforcement officers in the past year or two.

Source: AARP

PEROGIES IN SINGAPORE

In early February 2011, Marilyn Krochak along with Jenny and Peter Prystupa of Winnipeg, flew to Singapore to visit Marilyn's daughter, Celeste. And with Celeste's invitation to thirty-five teachers, several who had never tasted perogies, Marilyn and Jenny began making them.

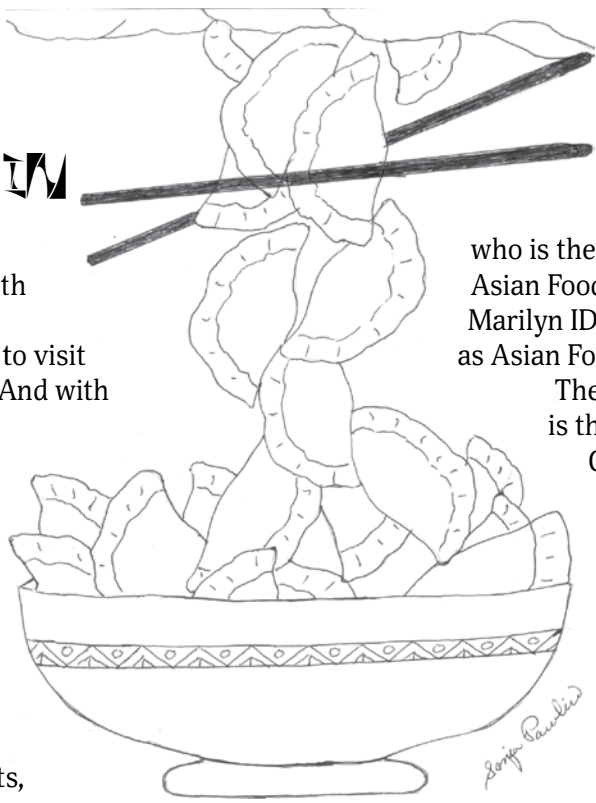
Some 400 perogies later, and with all of the trimmings and Ukrainian ambiance, the party began. Next day, one of the guests,

who is the producer of the TV program Asian Food Network, gave Jenny and Marilyn ID necklaces identifying them as Asian Food Divas!

The best thing about all of this is this: a recent phone call to Celeste disclosed that some of the Ukrainian teachers working in Singapore were getting together to make their own perogies.

Have no fear, mothers. What we have given to our children really never leaves them! ♪

Marilyn Krochak

НАША ДОРОГА ✦ NASHA DOROHA – Subscription Form

1 year/рік \$20 2 years/роки \$40 (or equivalent in international funds plus \$10 postage)

Ось мій список. Here's my list. I understand each friend will receive a card announcing the gift subscription.

I've enclosed \$ _____ for _____ gifts at \$20 each (\$25 US for USA and \$30 US for overseas*).

MY NAME

 Name

 Address

 City Prov. Postal Code

Gift #2

 Name

 Address

 City Prov. Postal Code

Gift #1

 Name

 Address

 City Prov. Postal Code

**Mail cheques payable to
 Publishing, NASHA DOROHA
 387 Betts Avenue
 Yorkton, SK S3N 1N3**

* to be paid as American Money Order or Foreign Draft in Canadian Funds

*Celebrating the 120th anniversary of
Ukrainian settlement in Canada*

Historical Train of the Ukrainian Pioneers

Ukrainian settlement in Canada Via rail tour
June 23-July 9, 2011

Train of Ukrainian Pioneers
Follow the Route Taken by the First Ukrainians in Canada from Halifax to Edmonton.
Celebrate the 120th Anniversary of Ukrainian Settlement in Canada.

Date	Train	DDP	ADD	ADD
24 Jun 2011	010	Halifax	10:10	Montreal 08:00-1
26 Jun 2011	020	Montreal	10:10	Ottawa 10:10
28 Jun 2011	040	Ottawa	08:41	Toronto 10:00
30 Jun 2011	001	Toronto	08:00	Winnipeg 08:00-2
01 Jul 2011	001	Winnipeg	10:00	Saskatoon 08:20
07 Jul 2011	001	Saskatoon	08:47	Edmonton 06:07-1

For more information please call: (613) 230-2961 ext.105
or contact: train@ukremb.ca

This Project

- included participants who traced the same path that Ukrainian pioneers took at the end of the 19th and early 20th centuries through Canada
- started in Halifax and finished in the Canadian Prairies, just as the pioneers travelled
- presented Ukrainian culture in selected Canadian cities
- culturally united Ukrainian communities in different Canadian provinces
- attracted media and public attention and focused on how the Ukrainian community contributed in the development of Canada
- celebrated the 120th anniversary of Ukrainian settlement in Canada

The Project was launched at the Canadian Museum of Immigration at Pier 21 in Halifax, an initiative of the League of Ukrainians (Women) in Canada. Some of the UCWLC members are featured. Д

Ірина Чайковська-Павлів

Присвята у 120-ліття першим українським поселенцям в Канаді

Темінь і безпросвітність долі
Тягарем важким налягли на наш народ.
Прийшлося залишати рідну землю,
В заокеанський світ почавсь ісход,
Покидали свою матір, хату і село,
Лишали усе, що серцю дороге було
І в невідомий край довелось вирушати,
Щоби на мрійних обрях нове життя почати.
Прибували в Канаду наші селяни,
Везли в серцях надію, віру і завзяття
Та Богоматері святі ікони з собою взяли
На благословення й на добре зачаття.
Ходили вони непевно по новій землі,
Ліси корчували, ставили хати,
У чорнозем канадський плугами вгризались
І спільно строїли святі церкви.
І колосились золоті лани пшениці,
Що гордістю Канади стали на весь світ,
Але туга за рідною землею
Тяглась за поселенцями усюди вслід.
І гуртувала їх ця туга
У свої громади й церковне життя...
На прибраній землі канадській
І невгавали — рідне слово й пісня чарівна.
Нове покоління будує і розвиває,
Предками закладені основи майбуття
На мрійних обрях землі цієї
І творить своє рідне життя!

січень 2011 рік

At first, only the bravest settled in Canada

By Oksana Bashuk Hepburn, Ottawa Citizen July 2, 2011

When Canada was merely 24 years old, two settlers arrived from Ukraine. Today, the Canadian census counts 1.2 million claiming Ukrainian heritage.

Leaving Ukraine for Canada 120 years ago was akin to settling on the moon; only the bravest dared. Reaching the prairies, they were unceremoniously dumped where the train track stopped. There was nothing to mark human progress; distances were overwhelming and other people far away. When meeting them in towns, “established” Canadians mocked the new arrivals’ dress and sneered at their language and religion, heart-wrenchingly described in Pierre Burton’s *The Promised Land*. There was the ultimate slap-down: go back where you came from if you don’t like it here.

“Here” was Manitoba, where scarlet fever ravaged some 50 children one winter. “Here” was dawn-to-dusk laying of railway tracks through bogs swarming with mosquitoes and blackflies or dying in airless mines. The roster of the perished in shafts, like those in Kirkland Lake, tell the story. “Here” they chiselled through the Rockies to build the magnificent Banff Springs Hotel, but as slave labour; First World War politics made the settlers of the former Austro-Hungarian Empire enemy aliens. This was illegal; Canada’s justice failed the “outsiders.”

But they endured. With little more than sheer force of will—what implements?—they turned virgin grasslands into Canada’s economic powerhouse, the envy of the world’s agribusiness, and its foreboding northern ranges into the globe’s leading supplier of natural resources.

And injustices led them to fights for justice. They leveraged unscrupulous agents by forming cooperatives and wheat boards modelled on those in Ukraine. Canada’s labour, health and unemployment insurance legislation came from sons of these pioneers such as former federal cabinet minister

Michael Starr, who changed his name—thousands did—“to fit in,” but knew damn well who he was.

Their grief led to social progress development and their outsider status into the inclusivity of a mosaic. Perhaps it started when Winnipeg’s Dr. Jaroslav Rudnycky, member of the Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism, wrote a dissenting report calling for recognition of Canada’s multicultural reality. Conservative senator Paul

Yuzyk, remembering the Manitoba language issue outlawing Ukrainian in schools, pushed for legislation and Pierre Trudeau, the Liberal prime minister, signed the Multiculturalism Act of Canada, a model of equality for the world.

There are other significant achievements. Roy Romanow, with Jean Chrétien, broke Quebec’s constitutional deadlock to keep Canada united and become premier of Saskatchewan. Alberta elected Ed Stelmach, but still felt compelled to mock his accent. Ukrainians in Canada led in cobalt cancer treatment and Imax development. Governor general Ramon Hnatyshyn gave

Canada the arts awards and with others—such as John Sopinka, the community’s only Supreme Court justice—began to give back. Canada became the first western country to recognize Ukraine’s independence and offer aid, including training in Canada’s judicial system of equal justice.

But before all this happened, some 150,000 displaced Ukrainians arrived after the devastations of the Second World War. The fine Canadian who penned the United Nations Declaration of Human Rights was not of their roots, but he fathomed the horrors rising from behind the iron clad concentration camp that was the USSR: 10 million starved during Holodomor, the man-made famine orchestrated by Josef Stalin’s executioner Lazar

Kaganovich; another 10 million non-combatants killed by the Nazi and Communist War machines; and a similar toll on its military.

Writing about this human calamity, Yale historian Timothy Snyder calls Ukraine and surrounding territories the Bloodlands between Hitler and Stalin. But good triumphed; the Nazis were obliterated, the USSR collapsed while new Canadians, comprising the displaced peoples from the bloodlands, had a very special mission: to bear witness to what really happened.

Last year, Canada's prime minister paid an official visit to Ukraine, whose current government is, regrettably, backsliding into Soviet-like revisionism. The prime minister was clear in urging respect for human rights and freedoms. He denounced communism's murderous legacy. His stance, applauded around the globe, was particularly significant: it followed Canada's recognition of Holodomor as a genocide—a crime against humanity.

Celebrating 120 years of settlement, Ukrainian Canadians, with others, marked the occasion by erecting a monument in Ottawa to an internationally recognized democrat, Taras Shevchenko. Not because there aren't great Canadian poets. Rather, because he expresses better than most humanity's eternal values: embrace the smallest among you; truth is found *chez-vous*; democracy demands vigilance; fight, and justice will not die.

These are Canada's values, those which have made it inclusive and just; one of the best countries in the world. Thank you, Canada. Happy birthday and many, many more! *Mnohaja lita!* ☺

Oksana Bashuk Hepburn is a post-Second World War Canadian of Ukrainian descent. She writes on issues close to her heart.

© Copyright The Ottawa Citizen

MYRON PARZEI

Останнє слово ... last word

Можливо, найголовніше в особистому та суспільному житті — це виховання та навчання наших найменших. Хочеться вірити, що аргументи на ст. 3-8, присвячені шкільництву, переконують про досконалість наших двомовних шкіл та важливість українсько-католицького оточення для прекрасної освіти, а тим більше для самовпевненості та почуття вартості в дитині. Запрошуємо: посилайте ваших дітей до наших шкіл.

Турбує ситуація в Україні, тому подано повний текст Заклику Блаженнішого Святослава до духовенства та вірних УГКЦ і всіх людей доброї волі до молитви у День пам'яті 22 червня 2011 р., на ст. 12 якого є наміри успокоїти напруження, спонукані арештами лідерів опозиції Юлії Тимошенко і Юрія Луценка та ненавистю деяких сусідів — і деяких громадян теж — до українців. Такі справи не можна уявити в Канаді, де ненависть є недопустима законом, як і арешти політиків чи пересічної людини без звинувачення. Закони не працюють в Україні. Добре, що Конгрес Українців Канади голосно підкреслює ці ганебні провали українського уряду. Хочеться вірити, що з нагоди 20-ліття незалежності України влада прийде до розуму. Інакше

її далі вважатимуть неадекватною і небажаною в цивілізованому світі.

Святкуємо 120-ліття поселення українців в Канаді. Хто як — родинні з'їзди, концерти, літературна творчість, відкриття пам'ятника Шевченкові в Оттаві, поїзд піонерів від Галіфаксу до Едмонтону. Це признання великому 1,2-мільйонному українському народу за вклад в канадську землю. Історія є, але треба її описати. Бачимо, як мало цього є в загальній канадській пресі, тому передруковуємо статтю з *Ottawa Citizen*.

Напишіть і ви до II-ої Антології НД про радість чи смуток, пережитий тут. Річенець продовжений до 1 жовтня; зацікавлення зростає, але бракує матеріалів від повоєнної та найновішої імміграції.

Бажаю вам приємного літа. Многих літ українцям з нагоди 120-літніх та 20-літніх святкувань.

*Happy Independence Day,
Ukraine, and a better future
for the people!*

*And another 120 more for
the Ukrainians in Canada!*

Бабина скриня Народне вбрання і мистецтво

З постійної колекції

Осередку Української Культури й Освіти

Baba's Trunk Folk Art and Apparel

From the Permanent Collections of Oseredok
Ukrainian Cultural and Educational Centre

Перші українські поселенці прибули до Канади 120 років тому. Багато з них були звичайні селяни, що перещепили свої звичаї, одяг і матеріальну культуру зі своїх околиць на нову землю. Разом із наступними хвилями українських іммігрантів вони залишили багату спадщину народного мистецтва й фольклору. Не в одній Бабиній скрині збереглися скарби народу.

Різноманітність і кольоритний побут народу віддзеркалювали етнографічні регіони з яких походили поселенці. Ці регіони відповідали групам і територіям заселеними давніми українськими племенами. Географічний ландшафт відіграв велику роль в збереженні етнографічної різноманітності. Наприклад, неприступність болот Полісся на півночі України та гірських теренів Карпат в західній Україні хоронила ці території від зовнішніх впливів. Там збереглися найстарші й найрізноманітніші види українського побуту. Відкриті степи центральної і східної України, натомість, сприяли рухові людности, що посилювало можливість піддаватися змінам. У тих регіонах побут став одноріднішим.

Кожний регіон, кожне село мали свою особливу традицію. Саме цю регіональну й місцеву спадщину привезли до Канади перші українські поселенці. Викрійка й орнаментация сорочки, кольори й спосіб вишивки, форма і викрійка спідниці, оздоба кожуха чи кептаря, багатство чи брак прикрас, все це були ключі, які вказували на те, хто ви, і звідки походите.

The first Ukrainian settlers came to Canada 120 years ago. Many were ordinary village folk who transplanted their customs, apparel and material culture from their neighbourhood to the new land. Together with subsequent waves of Ukrainian immigrants they left a rich legacy of folk art and folklore. Many such folk treasures could be found in Baba's Trunk.

The diversity and colourful tradition of the folk reflected the ethnographic regions from whence the settlers came. These corresponded to groups and territories settled by ancient Ukrainian tribal clans. Geography played a role in the preservation of ethnographic diversity. For example, the inaccessibility of the northern marshland landscape of Polissia and the mountainous regions of the Carpathians in the west protected these territories from outside influences. The oldest and most diverse folk traditions are found in these areas. The open steppes of central and eastern Ukraine, on the other hand, were more conducive to the movement of people and hence were more vulnerable to change. Consequently, ethnography in those areas became more homogeneous.

Each region, each village, had its own particular folk heritage. It was this regional and local legacy that the early Ukrainian settlers brought with them to Canada. The cut and ornamentation of the shirt, the colour and method of embroidery, the shape and pattern of the skirt, the design and decoration of a sheepskin coat or vest, the richness or paucity of decoration, all were clues that spoke to who you were and where you came from.

Бабина скриня

Бабина скриня – це колекція, що складається з 100-річних речей, які були подаровані українцям, які емігрували до Канади.

Ці речі є свідченням того, що українці приїхали до Канади з великою надією.

Скриня складається з речей, які були подаровані українцям, які емігрували до Канади.

У честь усіх українських поселенців у Канаді

Baba's Trunk

A collection of 100-year-old personal effects.

A source of various objects that relate to our family history and identity.

A symbol of heritage from one generation to generation.

To tribute to all generations of Ukrainian settlers in Canada.

NASHA DOROHA covers feature items from the current OSEREDOK Ukrainian Cultural and Educational Centre (www.oseredok.org) exhibit, Baba's Trunk (until Oct. 15, 2011), which will be followed by Baba's Trunk II (Nov. 1, 2011 to Jan. 28, 2012) comprising original documents and letters.

НАША ДОРОГА дякує ОСЕРЕДКУ Української Культури й Освіти у Вінніпегу, www.oseredok.org. Вистава «Бабина Скриня» триватиме до 15 жовтня, 2011 р., а «Бабина Скриня II» від 1 листопада, 2011 р. до 28 січня, 2012 р.